

Всеукраїнська загальнополітична і літературно-художня газета

КРИМСЬКА

СВІТЛИЦЯ

<http://svitlytsia.crimea.ua>

№ 15-17 (1639) П'ятниця, 16 вересня 2011 р.

Видається з 31 грудня 1992 р.

Ціна договірна

СОЛДАТСЬКИЙ БОГ ЖИВЕ У ВІЙСЬКОВОМУ НАМЕТІ...

У КРИМУ В ПОЛЬОВОМУ ТАБОРІ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ НА ПОЛІГОНІ ОПУК ДІЄ ХРАМ АРХІСТРАТИГА МИХАІЛА, ПОКРОВИТЕЛЯ ВОІНІВ, У ЯКОМУ ПРОХОДЯТЬ БОЖЕСТВЕННІ ЛІТУРГІЇ, СПОВІДІ, ПРИЧАСТЯ ТА ХРЕЩЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

Вперше у цьому році минулої неділі в Криму, на морському десантному полігоні «Опук», де тривають заходи з бойової підготовки військ в рамках комплексу навчань «Адекватне реагування-2011», пройшла Божественна літургія з приношенням Святих Дарів під керівництвом заступника Голови Синодального відділу УПЦ із взаємодії зі Збройними Силами та іншими військовими формуваннями України архімандрита Луки. Для цього він спеціально прибув з міста Києва.

У літургії взяли участь близько шестисот військовослужбовців різних військових частин Центру військ берегової оборони ВМС ЗС України на чолі з начальником табірної збору полковником Ігорем Красотою. У частинах проходять службу військовослужбовці з різних куточків України.

У проведенні літургії архімандриту допомагали керівник відділу Сімферопольської та Кримської Єпархії УПЦ із взаємодії зі Збройними Силами та іншими військовими формуваннями України протоієрей Дмитрій та настоятель храму преподобного Серафима Саровського (м. Керч) ієрей Євгеній.

Захід відбувався в рамках всебічного духовного супроводу

військовослужбовців, які перебувають в польових умовах на бойових навчаннях, та за підсумком нещодавньої робочої зустрічі начальника Генерального штабу ЗС України Григорія Педченка та Голови Синодального відділу УПЦ із взаємодії зі Збройними Силами та іншими військовими формуваннями України Архієпископа Львівського і Галицького Августина.

Цього ж дня близько трьох десятків військовослужбовців пройшли таїнство святого Причастя. (Закінчення на 10-й стор.).

УСЕ
НАЙКРАЩЕ -
ДІТЯМ?

ЧОМУ ЮНИМ НА МОРЕ ПОТРАПИТИ СКЛАДНО?

І цього вересня більшість наших дітей сіли за парти, не змігши оздоровитися на південному узбережжі. І це тоді, коли Україна має таку кількість приморських дитячих таборів, що колись приймали дітлахів усього неосяжного СРСР – вони для нашої зміни стають усе недоступнішими. Як і пансіонати для лікування всіляких захворювань та відпочинку дітей з батьками Національного дитячого курорту Євпаторія.

**ЗАМІСТЬ САНАТОРІЮ –
ОЗДОРОВЛЕННЯ «ПІД КУЩЕМ»**

Підсумки нинішнього курортного сезону невтішні: дедалі мізернішає державна підтримка оздоровлення майбутнього нації – повсякчас і неухильно дорожчає вартість дитячих путівок. Організатори відпочинку значають, що везти дітлахів до Криму чимраз не вигідніше. Тож некерованим та проблемним і цього літа став «найекономніший» відпочинок біля моря в наметових таборах.

Оскільки його все частіше організують нашвидку по всьому узбережжю випадкові люди, місіонери й представники різних громадських організацій, не подбавши про елементарні умови для дітей і належний санітарний стан часто підпільних «шатрових пристанищ». Контролюючі органи масово виявляли такі стихійні табори, що, як правило, не відповідали нормативам СЕС. Деякі з них довелося закрити, бо працювали без жодних дозвілних документів.

Євпаторійський санаторій для матері й дитини «Примор'я»

(Продовження на 4-5 стор.)

ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури і туризму України, Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка, трудовий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця»

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети «Кримська світлиця» нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства «Просвіта» **«БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНИ»**

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА

Газета зареєстрована Міністерством юстиції України
Ресстраційне свідоцтво КВ № 12042-913ПР від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269

Редакція не завжди поділяє думки авторів публікацій, відповідальність за достовірність фактів несуть автори.

Рукописи не рецензуються і не повертаються. Літстування з читачами - на сторінках газети.

Редакція залишає за собою право скорочувати публікації і виправляти мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора - (0652) 51-13-24
відділів - 51-13-25

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
95006, м. Сімферополь, вул. Гагаріна, 5, 2-й пов., к. 13 - 14
e-mail: kr_svit@meta.ua
http://svitlytsia.crimea.ua

Друкарня:
ТОВ «Мега-Поліграф»
вул. Марка Вовчка, 12/14
Київ, 04073

Видавець - ДП «Газетно-журнальне видавництво Міністерства культури і туризму України»
Директор
Олеся БІЛАШ
03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1, тел./факс (044) 498-23-63
Р/р 37128003000584
в УДК у м. Києві
МФО 820019
код ЄДРПОУ 16482679
E-mail: vidavnictvo@gmail.com

Передплатна кампанія на видання ДП «Газетно-журнальне видавництво Міністерства культури України», в т. ч. і на тижневик «Кримська світлиця», здійснюється за наступними реквізитами: вул. Васильківська, 1, м. Київ, 03040, 2 поверх, 6 корпус. Відповідальна особа за передплату - Сидоренко Ірина.
Тел./факс (044) 498-23-64.

ПРЕЗИДЕНТ ПІДПИСАВ ЗАКОН ПРО ПЕНСІЙНУ РЕФОРМУ

Президент України Віктор Янукович підписав Закон України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи». Про це повідомляє УНІАН, посилаючись на прес-службу Глави держави.

Верховна Рада України ухвалила цей закон 8 липня з ініціативи Кабінету Міністрів України. За його ухвалення проголосували 248 народних депутатів України.

Закон передбачає внесення низки змін до 22 законодавчих актів, у тому числі Законів України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», «Про пенсійне забезпечення», «Про недержавне пенсійне забезпечення», «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам», «Про

прокуратуру», «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», «Про державну службу», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про службу в органах місцевого самоврядування», «Про статус народного депутата України», «Про судостроїть і статус суддів».

Пенсійний вік для жінок підвищений до 60 років, страховий стаж підвищений до 30 років для жінок і до 35 - для чоловіків. Пенсійний вік чоловіків-держслужбовців підвищений до 62 років. Депутати залишили у проекті пенсійної реформи норму про те, що максимальна пенсія обмежується 10 прожитковими мінімумами для непрацездатних осіб. Це означає, що максимальна пенсія в Україні становитиме 7 640 грн. Також закон зменшує з 90 до 80%

заробітну плату для нарахування пенсій для держслужбовців.

Також законом передбачено створення приватних пенсійних фондів тощо.

Опозиція виступала проти таких умов проведення пенсійної реформи. 6 вересня парламент не підтримав проект постанови, яким передбачалося скасування рішення про ухвалення в другому читанні та загалом проекту закону «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи». Цей проект постанови пропонували ухвалити опозиційні депутати.

Після цього Верховна Рада України ухвалила поправки до Закону «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи».

8 вересня Голова Верховної Ради України Володимир Литвин підписав закон про пенсійну реформу й направив його на підпис Президенту.

Закон набуде чинності з 1 жовтня 2011 року.

НОВИНИ СЕВАСТОПОЛЯ

74 МІЛЬЙОНИ РУБЛІВ ДОДАТКОВО – БУДИНКУ МОСКВИ У СЕВАСТОПОЛІ

Столична влада вирішила збільшити фінансування Будинку Москви у Севастополі за рахунок відмови від фінансування Чорноморського флоту через фонд «Москва – Севастополь». Про це в ефірі радіостанції «Вести FM» заявив мер Москви Сергій Собянін.

За його словами Будинку Москви у Севастополі додатково виділено 74 мільйони рублів (у бюджеті Москви 2011 року на фонд «Москва – Севастополь» закладено 70,6 мільйона рублів). Собянін зазначив, що гроші підуть в тому числі й на службовців Чорноморського флоту. «Це буде рівно в чотири рази більше, ніж зараз», – заявив градоначальник.

Раніше повідомлялось, що московська влада відмовилася фінансувати фонд «Москва – Севастополь», оскільки він неефективно витрачав кошти, що виділялись. Як заявив в ефірі «Вестей FM» Собянін, – «10% від цієї суми витрачались на потреби працівників самого фонду при тому, що Москва витрачає на управління 2%. Там на 19% завищені ціни від ринкових. З того, що закуповувалося, Чорноморському флоту доставалася тільки чверть. І ця чверть розподілялася досить дивним чином, наприклад, обладнання для дитячих садків виявилось в Дагестані, а «швидка допомога» – в Архангельську»...

<http://slovo.sebastopol.ua/article43.htm>

ПЕРШІЙ МІЖНАРОДНИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ...

16 та 17 вересня у Севастополі відбудеться Міжнародний інвестиційний форум. Організатори форуму – міська державна адміністрація, міськрада, Севастопольська торгово-промислова палата, громадська організація «Фонд Севастополь» та Севастопольський інститут банківської справи Національного банку України.

Мета проведення Форуму – презентація можливостей Севастопольського регіону, демонстрація найбільших інвестиційних проектів та обговорення умов і перспектив роботи іноземних компаній на території міста. Форум супроводжуватиметься виставкою 50 проектів, серед яких: житлова і комерційна нерухомість, порти та морегосподарський комплекс, комунальна й альтернативна енергетика, рекреація і туризм тощо.

ПОВЕРНУТИ КОЛИШНЮ СЛАВУ

У подальшому Севастополь розвиватиметься як круїзний порт. Створення умов для заходу великих круїзних лайнерів подовжить туристичний сезон регіону до 8 місяців. Порт може стати місцем, звідки круїзні судна відправлятимуться до Середземного моря та Атлантики. Туристи зможуть приїжджати до Севастополя, аби звідси розпочати подорож.

Одним з варіантів втілення цієї ідеї вважають подовження на 100 метрів пристані пасажирського порту за рахунок Мінної стінки, яку орендує Чорноморський флот Росії. Такі рішення ухвалюватимуться на рівні двох держав. Поручити це питання градоначальник Севастополя планує на Раді регіонів за участі Президента. «Вноситиму пропозиції, аби повернути Севастополю колишню славу», – каже Володимир Яцуба.

На випадок відсутності порозуміння з російськими військовими місцеві фахівці запаслися іншим варіантом. Альтернативою стане проект будівництва 300-метрового пасажирського причалу в Артилерійській бухті або на Кришталевому місі.

ВИСТАВКА ЖИВОПИСЦЯ

У Севастополі відкрилася виставка ялтинського живописця Павла Шумова. Це – один з найвідоміших ялтинських художників. На його виставці представлено пейзажі Інкермана, Балаклави, Батілімана.

Художник відомий не лише в Криму, а й за його межами. Його роботи розміщені в Львівській картинній галереї, Сімферопольському художньому музеї, Севастопольському художньому музеї ім. Крошицького, музеї ім. Рєпіна в м. Чугуєві, в приватних колекціях України, Росії, Польщі, Німеччини, Великої Британії, Сполучених Штатів Америки та Китаю. Художник регулярно бере участь у міжнародних пленерах та виставках. Його роботи експонувалися в Бельгії, Німеччині, Литві, Росії. Побачити роботи художника можна з 11 до 24 вересня в галереї «Арт-бульвар».

«ПОДАТКИ ОЧИМА ДІТЕЙ»

11-річна севастопольчанка Аліна Ганасва стала лауреатом Всеукраїнського дитячого конкурсу «Податки очима дітей». Дівчинка не вперше бере участь у конкурсі. Випробовувала себе в літературних роботах, малюванні, декоративно-прикладному мистецтві та вокалі. Проте найбільше вона любить малювати. Саме акварель «Бюджет» допомогла їй цього разу стати переможницею.

Всеукраїнський конкурс «Податки очима дітей» проводиться вже 9-ий рік. Якщо раніше на суд журі надходило близько 2 тисяч робіт, то цього року їх було вже близько 30 тисяч.

Роботи 18 переможців конкурсу буде передано у внутрішньоевропейську організацію податкових адміністрацій для поширення досвіду роботи з майбутніми платниками податків за межами України.

СЕВАСТОПОЛЬСЬКА БРОНЗА

Севастопольський дзюдоїст Іван Єфанов посів третє місце на міжнародному турнірі в Монголії.

На змаганнях по дзюдо в Улан-Баторі зібралися більш як 160 дзюдоїстів з 22 країн. Севастопольцев розпочав свій турнірний шлях з дострокових перемог над спортсменами з Лаосу і Монголії. У півфіналі Єфанов поступився місцевому дзюдоїсту з Улан-Батора, але в поєдинку за бронзу виграє у спортсмена з Казахстану і вперше за свою спортивну кар'єру піднявся на п'єдестал Кубків Світу.

Підготувала Л. СТЕПКО

ЧАС ПЕРЕСТАТИ ГРАТИСЯ З ЧАСОМ?

Комітет Верховної Ради України з питань науки та освіти рекомендує парламенту ухвалити проект постанови про зміну порядку обчислення часу на території України – тобто відмовитися від переведення годинників на зимовий та літній час. Про це повідомляє Інформаційне управління Верховної Ради України.

Як йдеться у повідомленні, проектом постанови (реєстр. № 8330) пропонується встановити на території України час другого часового поясу з додаванням однієї години. На думку народних депутатів, щорічне переведення годинників на зимовий та літній час «викликає так званий часовий стрес і негативно впливає на психологічний та фізичний стан людини, а це – більш витрати, ніж незначна економія електроенергії».

Зокрема, підкреслювалося на засіданні, оскільки люди добре відчувають зміну біоритмів у природі, в періоди переведення годинників – навесні та восени – кількість звернень до лікарів зростає. Зміну біоритмів хворі люди відчувають набагато більше, ніж здорові, – у них спостерігаються патологічні реакції. Переведення годинника для одних – це загострення хвороби, а для інших – про-

сто дискомфорт. Під час обговорення зауважувалося, що деякі країни світу вже відмовилися від переведення годинників на зимовий та літній час.

Зазначалося також, що потреба в ухваленні проекту постанови виникла, «зважаючи на численні звернення громадян України про відмову від практики переведення годинників на зимовий і літній час та з метою запобігти негативному впливу на здоров'я громадян внаслідок переведення годинників на годину вперед та на годину назад».

Як відомо, перехід на зимовий час і назад регулярно здійснювався в СРСР і Росії з 1981 року. Це роблять і більшість країн Європи.

Пропозиції про скасування в Україні переходу на літній та зимовий час почали лунати відразу після того, як з такою пропозицією виступило керівництво Російської Федерації.

9 червня 2011 року Президент Росії Дмитро Медведєв підписав указ про скасування зимового часу. Документ набув чинності через 60 днів після підписання.

Російським законом передбачається, що скасування переходу на зимовий час сприятливо позначиться на стані економіки Росії, а також на здоров'ї громадян. Раніше Д. Медведєв неодноразово заявляв, що переведення стрілок годинників пов'язане зі стресом і захворюваннями.

УНІАН

ЗВІДКИ В ЛУГАНСЬКУ

ВІТЕР ДМЕ?

Радник Президента України з гуманітарних питань Ганна Герман вважає, що зняття символіки Партії регіонів зі сцени в Луганську на вимогу лідера групи «Океан Ельзи» Святослава Вакарчука лише підтверджує демократичність влади України. Таку думку Г. Герман висловила на прес-конференції в Києві, коментуючи випадок, що в минулі вихідні стався у Луганську під час організації концерту С. Вакарчука.

«Мене це не образило. Мене б образило, якби хтось не мав права вибору, а коли людина має право вибору, я вважаю, що ми ведемо правильну політику», – сказала Г. Герман.

На її думку, вибір співака є його особистою справою. «Творча людина може погодитися чи відмовитися співати під тим чи іншим банером. Якби це було не так, я б сказала, що ми

живемо в тоталітарній країні. В демократичній державі ти маєш право вибору: ти можеш виступати під банером цієї партії, ти можеш виступати під банером іншої партії або не виступати під банером жодної партії. Це є свобода вибору, і я кажу «браво» країні, яка творчим людям дає таку можливість», – підкреслила радник Президента.

Як повідомляв УНІАН, 10-11 вересня Луганськ святкував своє 216-річчя. У святковому концерті мала брати участь група «Океан Ельзи». Проте її лідер С. Вакарчук відмовився співати на сцені, прикрашеній символікою Партії регіонів. Перед концертом з банера над сценою відрізали слова «Партія регіонів».

ТИМ ЧАСОМ...

Під час святкування Дня Луганська банер Партії регіонів зірвав... вітер. Про це заявив заступник міського голови Олександр

Ткаченко на прес-конференції.

«На День міста стався вітер банера вітром. Щоб уникнути його подальшого падіння було вжито термінових заходів щоб його зняти. Його зняли скелерази», – зазначив він.

Він спростував інформацію про те, що банер прибрали через небажання лідера групи «Океан Ельзи» Святослава Вакарчука виступати під партійними прапорами ПР.

У той же час на численних відеозаписах, які миттєво заповнили Інтернет, чітко видно, що ніякий не вітер, а людина відрізає шмат банера з написом «Партія регіонів»...

Пересвідчитися у цьому можна, зокрема, за посиланням: <http://lugansk.comments.ua/news/2011/09/12/154501.html>

ПІД ЗАГРОЗОЮ СВОБОДА СЛОВА

На вересневій сесії Севастопольської міськради розглянуть питання про обов'язкову акредитацію журналістів місцевих ЗМІ. Така необхідність, зі слів автора проекту рішення «Положення про порядок акредитації засобів масової інформації у Севастопольській міськраді», виникла у зв'язку з «участившимися інформаційними «перекосами». Депутати хотят поглядіть на тех, хто их «поруговивает», – пояснив пан Чекмезов.

6 вересня на президії міськради голова Севастопольської міської державної адміністрації Володимир Яцуба звернувся до депутатів із проханням:

— Я прошу зняти це питання з розгляду. Закриватися – це вже ми проходили. Чим більше закриваєшся, тим більше тебе відкривають. Я би просив депутатів не ображатися й зняти це питання, бо ми потрапили в історію не лише в масштабах України, а і Європи. Це – пошук шляхів урегулювати журналістів, втиснути їх у рамки. Хто буде вибирати, кого з журналістів пускати, а кого – ні? Підніміть руки, хто візьме на себе таку відповідальність?

Того дня депутати не дослухалися поради Володимира Яцуби й питання про нові правила акредитації представників ЗМІ залишилися в черзі денній.

Журналісти ще пам'ятають ті часи, коли у сесійній залі існував куточок для преси. Можна було зручно вмотитися за столом, все бачити й чути, записувати та знімати. Пізніше депутати вирішили, що місце преси на балконі. Працювати там стало значно гірше: декілька встановлених динаміків подвоюють звук, знімки виходять не завжди якісними. Стіл один на всіх, стільці дистаються тим, хто раніше прийшов, блокнот – завжди на колінах. Від таких зручностей до курйозів – один крок: бувало, що ручка і навіть диктофон падали з рук моїх колег на голови депутатів. Таким чином, реальна влада і, так звана, четверта – співіснували досить тривалий час.

Колишній голова міськради Валерій Саратов першим почав розділяти журналістів на своїх та чужих. Скажімо, на день журналіста, аби поспілкуватися неформально з пресою, до міськради запрошували не всіх, а вибірково. Тим, хто був не в руслі дружніх стосунків з головою міськради, але у справах заходив того

дня до прес-центру, прес-секретар казала: «Валерій Володимирович запросив сьогодні виключно своїх друзів».

Севастопольська міськрада має своє телебачення під назвою «Народний канал» та свій власний часопис «Севастопольские известия», які існують на кошти міського бюджету. Редакції цих ЗМІ розташовані у будівлі міської ради й, звісно ж, дружба журналістів цих ЗМІ з депутатами – найміцніша. Серед решти представників четвертої влади друзів віднаходив прес-секретар міськради, відслідковуючи тривалий час їхній мас-медійний продукт. Минали роки, змінювався склад депутатського корпусу, проте традиції поділу журналістів на своїх і чужих зберігалися і навіть удосконалювалися.

Так тривало аж до нинішньої ситуації, коли депутати власним рішенням намагаються зачинити двері перед журналістами, котрі мають сміливість об'єктивно інформувати суспільство про роботу однієї з гілок влади Севастополя.

Відтепер, за рахунок міського бюджету, будуть виготовлені спеціальні картки, які надають право журналістам потрапляти до будівлі міськради. Не завжди і не всім, а лише «с учетом условий и возможностей, которые горсовет имеет реально». До такої арифметики місцеві народні обранці додали ще й закони фізики: «По закону о доступе к публичной информации можно сколько угодно человек разместить на нашем балконе, но по закону физики, он не выдержит», – переконаний голова міськради Юрій Дойніков.

Балкон, звичайно ж, у нас міцний – не витримують депутати, які внесли до проекту рішення такі пункти: «...в случае превышения журналистом своих прав и невыполнения обязанностей», представник ЗМІ втрачатиме акредитацію і його не пустять не те що на балкон, але навіть на поріг вищезгаданої будівлі. Аби так сталося, достатньо буде одному чи декільком депутатам написати заяву до комісії з гуманітарних питань. Комісія її розгляне й зробить відповідні рекомендації голові міськради.

Прикметно, що депутатські нововведення з'явилися перед самим Днем міжнародної солідарності журналістів. Представники севавтопольських ЗМІ, проде-

Севастопольські депутати за роботою...

монструвавши неабияку єдність, зібралися напередодні професійного свята за «круглим столом» медіа-центру, аби детальніше вивчити проект рішення «Положення про порядок акредитації засобів масової інформації у Севастопольській міськраді».

У роботі «круглого столу» взяли участь: директор медіа-центру ІРС Севастополь Тетяна Рихтун, кореспондент сайту «Новий Севастополь» Олександр Шталтовний, кореспондент РІА «Новий регіон» Яніна Васюковська, журналіст міського радіо СРГТРК Світлана Малахатко, кореспондент телеканалу «Перший Севастопольський» Тетяна Єфімова, головний редактор газети «Подорожності» Валерій Говгаленко, кореспондент Севастопольської регіональної державної ТРК Олег Савченко, кореспондент Севастопольської Інтернет-радіостанції «SevStar.FM» Варвара Снегірьова та інші представники ЗМІ.

Міськраду представляли депутати Василь Зеленчук та Євген Дубовик, а також керівник відділу зв'язків зі ЗМІ Олексій Скворцов.

Думка журналістів щодо вищезгаданого Документа була одностайною: проект рішення суцільно перечить положенням Конституції й, зокрема, Закону України «Про інформацію». Аргументом, озвученим керівником медіа-центру Тетяною Рихтун, став юридичний висновок адвоката Людмили Панкратової, що містив детальний аналіз та перелік порушень у Документі статей законодавства.

Журналісти погоджувалися пройти чергову процедуру акредитації, але стосунки між ЗМІ та депутатами пропонували вирішувати виключно у судах.

Підсумком гарячих дебатів «круглого столу» стала ухвалена резолюція:

1. Закликати депутатів Севастопольської міськради не ухвалювати рішення на пленарному засіданні, запланованому на 13 вересня та запропонувати обговорити його з представниками ЗМІ на засіданні постійної комісії міськради з соціально-гуманітарних питань.

2. Направити юристу міськради висновок медіа-юриста Людмили Панкратової щодо проекту рішення «Положення про порядок акредитації ЗМІ у Севастопольській міськраді».

3. Направити резолюцію «круглого столу» до міськради, копію до: Інституту медіа-права, Руху Стоп-цензури та Адміністрації Президента України.

Незалежна медіа-профспілка України (НМПУ) звернулася до депутатів Севастопольської міськради з пропозицією відмовитися від ухвалення дискримінаційних правил акредитації журналістів.

Проект положення про акредитацію, на думку фахівців, порушує статті 19, 22, 34 Конституції України, статті 3, 25 та 26 Закону «Про інформацію», статті 3 і 4 Закону «Про доступ до публічної інформації», а також права громадян на безперешкодний доступ до відкритих за-

сідань суб'єкта влади.

У разі ухвалення депутатами вищезгаданого документа НМПУ відстоюватиме права журналістів у суді, а голова Севастопольської міськради Юрій Дойніков буде висунутий на номінацію «Ворог преси-2011».

Валерій Саратов, який раніше очолював Севастопольську міськраду а потім міську державну адміністрацію, минулого року також мав необережність потрапити до когорти 20 найзапекліших ворогів преси й був звільнений цього року Президентом з посади міського голови.

Наскільки добре засвоїв урок тодішній заступник Валерія Саратова, а нинішній голова міськради Юрій Дойніков, покаже вересневий сесійний засідання.

Лідія СТЕПКО

м. Севастополь

* * *

У той час, коли верстався номер, стало відомо, що автор проекту рішення про нові правила акредитації журналістів у Севастопольській міськраді Володимир Чекмезов відкликав документ перед початком сесійного засідання, яке відбулося 13 вересня поточного року. На запитання журналістів про причини такого кроку В. Чекмезов повідомив, що хоч проект – його особистий, проте фракція Партії регіонів на засіданні визнала його незадовільним й таким, що потребує доопрацювання. Після врахування зауважень журналістів проект рішення «Положення про порядок акредитації журналістів у Севастопольській міськраді» може бути розглянутий на наступному сесійному засіданні...

ГРОШІ «ПРОЇЛИ», ЗАВДАНЬ НЕ ВИКОНАЛИ...

Рахункова палата заявляє про неефективність використання держкоштів Національною телекомпанією та Національною радіокомпанією у 2010 та першій половині 2011 року. Про це, як пише «Українська правда», йдеться у повідомленні Рахункової палати.

«Колегія Рахункової палати дійшла висновку, що управлінські рішення НТКУ та НРКУ щодо реалізації державної інформаційної політики в галузі телера-

діомовлення неефективні та не сприяють виконанню поставлених державою завдань в інформаційній сфері», – сказано в повідомленні.

«Як засвідчила перевірка, протягом 2010 та I півріччя 2011 року НРК неефективно і з порушеннями бюджетного та чинного законодавства витрачено близько 25 млн. грн., НТК – понад 24 млн. гривень», – сказано в документі.

«Телерадіокомпанії використовують бюджетні кошти, спрямовані на виконання держзамовлення, практично лише на утримання, що не сприяє їхній зацікавленості у створенні якісного та конкурентоспроможного продукту на інформаційному ринку, пошуку можливостей для надходження доходів від телерадіовиробництва», – зазначається у повідомленні.

В. Арфуш

Також в документі йдеться про те, що «за відсутності належного контролю з боку Держкомтелерадіо... обидві державні компанії не привели свій організаційно-правовий статус у відповідність до вимог чинного законодавства».

«Відтак залишаються законодавчо неунормованими статуту цих компаній, не розроблено та не затверджено нормативи їхнього фінансування», – додається в документі.

Президентом НТКУ є Єгор Бенкендорф. Заступником голови НТКУ – Валід Арфуш.

СУД ЗОБОВ'ЯЗАВ ГАЗЕТУ «КОМУНІСТ» СПРОСТУВАТИ НАКЛЕПИ НА «СВОБОДУ»

7 вересня 2011 року Шевченківський районний суд м. Києва визнав недостовірною інформацію, поширену газетою «Комуніст» щодо Всеукраїнського об'єднання «Свобода». Суд зобов'язав головну газету комуністів опублікувати спростування неправдивої інформації на першій шпальті.

Судова тяганина у справі захисту честі та гідності ВО «Свобода» тривала понад два роки. Така затримка із розглядом справи була спричинена постійними неявками відповідача Петра Симоненка на судові засідання, попри те, що суд викликав його навіть через Центральний комітет Компартії, Верховну Раду, а також – публікацією у всеукраїнському виданні «Урядовий кур'єр».

Представник ВО «Свобода» у суді відомий правозахисник Сидір Кізін повідомив, що в результаті суд задовольнив вимоги позивача та визнав недостовірною інформацію, надруковану газетою «Комуніст» у статті «Хто є Ху?» від 20 березня 2009 року на першій шпальті. У ній комуністи стверджували, нібито «Свободу» фінансують олігархи. Також стаття містила брехливу інформацію щодо ідеологічного спрямування націоналістичної політичної сили, до того ж, «Свободі»

закидали фальшування виборів до Тернопільської обласної ради.

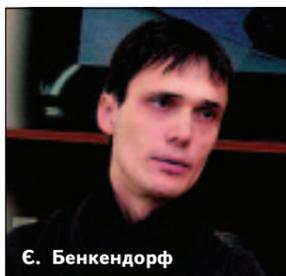
Суд зобов'язав газету «Комуніст» опублікувати спростування недостовірної інформації тим самим шрифтом на тій самій сторінці під заголовком «Спростування» протягом одного місяця після набрання рішенням законної сили.

Довідка: хід судового процесу у цій справі можна відстежити на сайті ВО «Свобода»: <http://www.svoboda.org.ua/diyalnist/novyny/022942/>
<http://www.svoboda.org.ua/diyalnist/novyny/022321/>

Прес-служба Всеукраїнського об'єднання «Свобода»

П. Симоненко

Є. Бенкендорф

ЧОМУ ЮНИМ НА МОРЕ ПОТРАПИТИ СКЛАДНО?

(Продовження. Поч. на 1-й стор.)

Намети знову ставили де заманеться, а не в спеціально відведених місцях із вражаючими порушеннями всіх санітарних норм – без обов'язкових настилів, наявності проточної води, туалетів. Їжу тут готували на відкритому вогні, що заборонено, не дотримувалися повсюди й правил зберігання продуктів тощо. Тож батьки хвилювалися марно: усі ці порушення становлять серйозну загрозу здоров'ю дітей. Масові отруєння неякісними продуктами в дитячих таборах послужили пересторогою всім і значно посилили пильність працівників СЕС. На жаль, без частих порушень не обходилося аж до кінця літа. А відсутність нормативної бази, типового положення про організацію наметових містечок ускладнює цивілізований розвиток цього найдешевшого виду дитячого оздоровлення. На фоні такого активного напівлегального «дикого» дитячого туризму з сумнівним оздоровленням, дивним видається задовнена неналежа затриманість уславленого своєю цілісністю Євпаторійського дитячого лікувального курорту.

Між іншим, Євпаторія – прекрасна кліматична оздоровниця зі статусом Національного дитячого курорту України залишається унікальною, потужною, ефективною санаторною базою реабілітації постраждалих від чорнобильської катастрофи і всіх інших відомих у світі хвороб. Місцеві «лікарі Айболити» з перших днів після аварії на ЧАЕС і понині взяли на себе обов'язок вилікувати постраждалих завдяки потужній науковій і методичній базі, яку десятиліттями плекали на дитячому курорті, використавши світового досвіду очищення людського організму від радіонуклідів, швидко дійшли до найефективніших способів лікування. Нині Євпаторія здатна ділитися найпередовішими технологіями оздоровлення дітей і дорослих з усім світом, що успішно й відбувається.

Та самому курорту – охоронцю здоров'я нації належить розв'язати стоси проблем, з якими без урядової підтримки прадавній цілительці – Євпаторії впоратися не під силу. Дитячий курорт очікує на державну увагу і підтримку. Національна дитяча оздоровниця зможе зберегти своє обличчя, якщо залишиться вірною своєму лікувальному профілю.

Адже саме в Євпаторії накопичено безцінний досвід відновлювального лікування, медико-соціальної реабілітації, профілактики і оздоровлення дітей. Колишня Всесоюзна оздоровниця регулярно приймала сотні тисяч відпочивальників й сьогодні готова працювати цілорічно. Та останнім часом більша частина ефективних оздоровниць працює тільки влітку. Унікальна цілителька з невичерпними ресурсами різних за складом і бальнеологічними властивостями мінеральних вод і лікувальних грязей дійшла до того, що використовує лише десяту (!) частину своїх можливостей, кажуть лікарі. Коли у Всеукраїнській дитячій оздоровниці двадцять років тому функціонувало сто санаторно-оздоровчих закладів з більш як 40 тисячами місць – 75% яких надавалися дітям, нині працює лише 60 оздоровниць із 32 тисячами ліжок. Втрачено спадкоємність у діяльності закладів охорони здоров'я і курортів. Фахівці відзначають тривожну тенденцію – кращі санаторії

все частіше стали зачинятися на зимові канікули. Обсяг коштів фондів соцстраху, призначених для оздоровлення, скорочується неухильно, а система розподілу путівок вкрай недосконала. Тож пік лікування припадає на літо, що неприпустимо. Левова частка оздоровниць може приймати пацієнтів цілий рік. Але губить справу нескоринтована дія певних організацій, які намагаються реалізувати путівки на літні місяці, по суті не розуміють ефективності лікування євпаторійських природно-лікувальних ресурсів. Адже їх використання саме у весняно-осінній період найбільш ефективне.

НАЙМЕНШЕ НАРОДЖУЄМО, НАЙБІЛЬШЕ ПОМИРАЄМО...

Це порівняно з найближчими сусідніми країнами Європи, – говорять фахівці розташованого в Національному дитячому курорті Українського НДІ дитячої курортології і фізіотерапії. Гірко зазначати, але здоров'я нації продовжує стрімко занепадати. Статистика безжална: практично здорових дітей менше 24%. У багатьох по 2–3 хронічних захворювання. На думку фахівців, санаторно-курортного лікування в Євпаторії потребують 80% маленьких українців. За останні роки захворюваність дітей зростає на 25%, майже на стільки ж й інвалідність, а санаторіїв стало на 15% менше, зокрема Міністерства охорони здоров'я – майже на чверть. Особливо тривожить різке скорочення спеціалізованих дитячих санаторіїв, що мають сучасну лікувально-діагностичну базу. Їх масово замінюють на табори відпочинку, в яких діти опиняються без кваліфікованої медичної допомоги.

Тут свій нездоровий інтерес просувають «нові» росіяни й українці. Законодавчо курортна база мало захищена. От її й розчленовують, агресивно й навально змінюють форму власності, дедалі зухваліше й навальніше захоплюють ласі шматки морського узбережжя. Тепер це предмет купівлі-продажу «великого», часто неприйнятної з точки зору загальнолюдської моралі, бізнесу. «Прихватиза-

тори» вже простягли руки навіть до кращих у країні клінічних дитячих санаторіїв Міністерства оборони і протитуберкульозного оздоровлення для малечі.

Як зупинити цей напад наситної зграї? На одностайну думку курортологів, потрібно охорону здоров'я і курорт повернути в русло державної системи управління і фінансування. Відомчий підхід тут неприпустимий, бо йдеться про порятунок занепалого здоров'я нації, яке визначається не лише наявністю чи відсутністю хвороб. Тут складових більше: матеріальне становище народу, якість продуктів харчування, робота, стан довкілля, санітарно-гігієнічні умови життя, санітарна освіченість населення... Кому, як не державі, займатися цими питаннями. Треба продумати і впровадити прийнятну форму підтримки курорту, створити умови для ширшого залучення вітчизняних і закордонних інвестицій.

Позиція медиків така: оскільки навіть «постчорнобильська» Україна має значне розмаїття природних лікувальних чинників і ще зберегла вдалі форми організації і забезпечення населення санаторно-курортною допомогою, курорти мають залишитися важливою ланкою у системі заходів ефективної профілактики і лікувально-реабілітаційного процесу. Вже приходить розуміння, що не можна плутати поняття санаторію з базами відпочинку. Та приватизація оздоровниць, їхнє перепрофілювання триває й активізується. Світовою тенденцією стала мода на медичний туризм, для якого в Євпаторії є все. Оздоровниця теж зацікавлена працювати цілорічно. Це збільшує їхні можливості в розвитку лікувально-діагностичної бази, сприяє збереженню медичних технологій і фахівців. Треба створити, нарешті, єдиний медичний простір у Криму. Тобто всі природно-лікувальні ресурси, якими так щедро обдарований півострів, повинні використовуватися ефективно.

ЩО МОЖУТЬ КУРОРТИ

Санаторно-курортне лікування здатне вдвічі, а то й утричі зменшити число загострень хронічних хвороб, домогтися високого ступеня реабілітації, зменшити вірогідність захворювання, говорять медики. Держава, якщо її справді цікавить здоров'я нації, збереження генофонду і відтворення трудових ресурсів, повинна створити такі умови, щоб кожен громадянин міг отримати якісне, ефективне і доступне курортне лікування. Фінансування за рахунок медичного і соціального страхування, бюджету, цільових державних програм оздоровлення. А медична страховка обов'язково має передбачати санаторно-курортне лікування.

Відсутність державного замовлення, соціальних та інших форм підтримки поставили курортні заклади на межу виживання. В останні двадцять років навіть вузькоспеціалізовані санаторії заповнювалися показаними хворими тільки на чверть. Деякі вимушені змінювати

Символ Євпаторії

профільну спеціалізацію. Втратив свою значущість розроблений вітчизняною курортологією диференційований підхід до використання природних лікувальних чинників з урахуванням специфіки їх впливу на організм і спеціалізації оздоровниць. Загублено навіть державний контроль над курортами.

Євпаторія досі не має ні повноважень, ні механізму, ні достатньої кількості коштів, щоб розпорядитися своїм привілейованим статусом Національного дитячого курорту. Тому й завантажена, хоч як не дивно, набагато менше, ніж курорти Трускавця і Моршина. Спостерігаємо дивні речі: в той час, коли багатюща лікувальна база і спеціалізовані санаторні комплекси біля моря залишаються незатребуваними, дитвора з чорнобильськими путівками перебуває в четвертій, тобто проти-показаній для неї, зоні – в місцевих оздоровчих таборах і пансіонатах. З роками не закінчується своєрідна «блокада» євпаторійських оздоровниць дітьми тих регіонів, які віддають перевагу використанню чорнобильських фондів для оздоровлення дитлахів за місцем проживання: в Київській, Житомирській, Вінницькій, Рівненській та інших областях. Навіть улітку не чути такого гамору дитячих голосів, як колись. І це попри те, що Євпаторію давно знають як унікальний дитячий лікувальний курорт світового класу. За кліматичними умовами і базою авторитетніші медики світу притримують цей оберіг Криму до курортів півночі Італії та півдня Франції.

Чи може міська влада своїм впливом змінити ситуацію? З одного боку, Євпаторія дуже зацікавлена у підвищенні ефективності роботи оздоровниць, бо від цього залежить наповнення бюджету. З іншого, – вона не має сильного важеля управління галуззю: міськвиконкому заборонено втручатися в економічну діяльність санаторно-курортних закладів. Отже, відкритими залишаються питання: хто і як сьогодні контролює характер і якість роботи оздоровниць, визначає завдання реформування галузі і її стратегічний розвиток? Євпаторійські лікарі мають своє професійне бачення вирішення назрілих завдань, концептуальні пропозиції з реорганізації галузі й підвищення медико-економічної віддачі природних ресурсів. Місту треба визначитися з основними типами санаторно-курортних закладів і туристично-екскурсійних організацій. На першому плані, звісно, має залишитися дитяча спрямованість курорту, і лише на другому – туризм. У цьому контексті потрібна видозміна самого профілю курорту. Доцільно розвивати оздоровницю для батьків з дітьми, знижувати вік показності лікування. Діти, на жаль, нині страждають від хвороб з пелюшок, і курорт не має права не реагувати на цю тенденцію.

(Закінчення на 5-й стор.)

Євпаторія - дитинство територія...

ВІДСУТНІСТЬ ЩЕПЛЕНЬ У ДІТЕЙ ВІКОМ ДО 3 РОКІВ НЕ Є ПІДСТАВОЮ ДЛЯ ЇХНЬОГО НЕЗАРАХУВАННЯ У ДОШКІЛЬНІ НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ, АЛЕ...

На сьогодні батьки, чії діти віком до 3 років вступають до дошкільних навчальних закладів, стикаються з проблемою зарахування своїх дітей до дитячих садків у зв'язку з відсутністю в них профілактичних щеплень за віком. Це пов'язано з тим, що діти, які йдуть сьогодні в дошкільні навчальні заклади, – це діти, чії батьки потрапили під вплив широкомасштабної антивакцинальної кампанії 2008 року і з особистих міркувань відмовилися на той час від прове-

дення профілактичних щеплень, наголошують у Міністерстві охорони здоров'я України, зазначає прес-служба міністерства.

Відповідно до статті 15 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» прийом дітей до виховних, навчальних, оздоровчих та інших дитячих закладів проводиться за наявності відповідної довідки закладу охорони здоров'я, в якому перебуває дитина за медичним наглядом. Довідка видається на підставі даних медичного огляду

дитини, якщо відсутні медичні протипоказання для її перебування в контакт з хворими на інфекційні хвороби або бактеріоносійми, нагадують у МОЗ.

Дітям, які не отримали профілактичних щеплень згідно з календарем щеплень, відвідування дитячих закладів не дозволяється. У разі, якщо профілактичні щеплення дітям проведено з порушеннями встановлених строків у зв'язку з медичними протипоказаннями, за сприятливої епідемічної ситуації, за рішенням комісії лікувального

лікарів вони можуть бути прийняті до відповідного дитячого закладу та відвідувати його.

У разі відсутності даної медичної довідки для дітей, яким не проведені профілактичні щеплення за віком (йдеться про дітей віком до 3 років, які повинні вступити до дитячих садків) у закладі охорони здоров'я, де обстежується дитина, має бути створена імунологічно-щеплювальна комісія, що визначає графік проведення недостатніх щеплень кожній конкретній дитині. Батькам пропонується за певний

час все-таки здійснити профілактичні щеплення уже з порушенням календаря щеплень за віком, проте реалізувати право дитини бути здоровою.

Рішення щодо прийому дитини без певного набору щеплень до навчального закладу ухвалюється в кожному окремому випадку керівником освітнього закладу. Батьків попереджають про те, що за несприятливої епідемічної ситуації дитина без певних щеплень стає загрозою як сама для себе, так і для оточуючих дітей, а тому їм пропонується на період ускладнення епідемічної ситуації забрати таку дитину з навчального закладу.

Сама природа, цілющі лікувальні грязі дають можливість на Євпаторійському курорті розвивати служби відновлення репродуктивної функції, не лише дорослої, а й дитячої гінекології. Час, нарешті, створити і в Національному дитячому курорті справжній, добре оснащений і укомплектований високопрофесійними кадрами центр відновлювального лікування дітей з Чорнобильської зони. Без базисного визначення ролі державного замовлення не вирішити й питання профільної оптимізації санаторно-курортних закладів.

Але як Євпаторії конкретно добитися цього замовлення, розмова про яке триває не перший рік? Шлях тут один: Кабмін і Фонд майна України мають визначити потребу держави у профільних лікувальних санаторіях, надати цій групі оздоровниць статус загальнодержавних, визначити держзамовлення і забезпечити його гідне бюджетне фінансування. А закріпити потрібно в конкретних державних і міждержавних програмах. Це гарантуватиме курорту планове навантаження і дасть можливість, нарешті, зайнятися дослідним розвитком оздоровниць. Особливу роль у державному регулюванні треба відвести ринку санаторно-курортних послуг. Головне, щоб він розвивався цивілізованим, зрозумілим шляхом, а не за рахунок туристичних компаній, що стрімко і безконтрольно множаться разом з підприємцями і формами надання цих послуг у будинках відпочинку, пансіонатах тощо. Зробити це потрібно без зволікань, бо навіть у кращі часи, коли курортна справа була організована і керувана, а оздоровниці працювали цілорічно, здоров'я дітей викликало тривогу. За тодішньою благополучною статистикою, з кожних 15 тисяч дітей, які побували в Євпаторії на відпочинку, 13% потребували санаторно-курортного лікування. Нині цей відсоток на порядок більший. Тож треба створювати резерв ліжок для лікування соціальних хвороб: сухот, поліомієліту, ревматизму як природних супутників соціальних потрясінь.

Тим часом, владі Євпаторії ще належить переконати нинішніх керівників держави в необхідності фінансування розвитку головної дитячої оздоровниці, визначеного урядовим розпорядженням ще... 1992 року. Нині на найвищому державному рівні визначено: Євпаторії потрібна власна доктрина розвитку. Всі попередні у реальні соціально-економічні умови не вписалися. Їх укупі з найостаннішими напрацюваннями концепції розвитку санаторно-курортної справи країни треба переробити з урахуванням нинішніх обставин. Адже улюблений народом і необхідний державі Національний дитячий курорт, незважаючи на свій високий статус, досі залишається у напівсірському становищі. Його ніби віддали на розтерзанню новітнім хапким перетворювачам лікувально-зцілюючого курорту на розважальний балаган біля моря для спраглих до гострих відчуттів грошовитих відпочивальників.

Здавалося б, у країні ухвалені й діють цільові національні програми «Діти України», «Діти Чорнобилья», «Планування сім'ї», Закон України «Про охорону дитинства», де здоров'я підрастаючого покоління розглядається як стратегічний загальнонаціональний пріоритет. Усі ці законодавчі акти так чи інакше повинні мати відношення до Євпаторії – головного дитячого лікувального курорту Криму.

Віктор ХОМЕНКО

Тут дарують здоров'я і силу...

Топ-новиною телевізійних новин та республіканської преси стала задекларована можновладцями реформа державної системи охорони здоров'я населення. Будь-яка реформа має два взаємозалежні фактори: з одного боку – це ті, заради кого вона здійснюється (у даному випадку 99,99% населення країни за винятком 0,01 відсотка держслужбовців найвищого рівня та олігархів – перші реформували під себе «Феофанію», інші – протоптали стежку до давно реформованої медицини зарубіжжя), з іншого – ті, чікими руками вона буде здійснюватися, – а це багатотисячний колектив лікарів, медсестер, управлінців, які складають робочу силу запланованої реформи. Саме їхні інтереси і повинні визначити сутність реформаторських дій та ідей.

В інтерв'ю першого заступника глави Адміністрації Президента Ірини Акімової від імені держави і керованого нею комітету з економічних реформ чи не вперше чітко задекларовані напрямки і зміст чергового державного проєкту (а може, проєкту на цей раз?) у галузі охорони здоров'я. У змісті стартуючої реформи конкретно визначено її цілі. Четвертим пунктом (з чотирьох проголошених) виступає майбутнє підвищення статусу лікаря. Щоправда, виникає запитання – чому цей пункт не перший? Бо хто ж буде втілювати ці ідеї у життя, від кого залежить їхній кінцевий результат? І як збираються реалізувати цю основоположну ідею? Невже доплата за якість виконаних робіт у рамках коефіцієнта від нині діючої мізерної ставки та ще й після обговорення медичною громадськістю та затвердження Міністерством охорони здоров'я і є реальним шляхом вирішення проблеми? Ілюзія чи обман? До речі, ставка лікаря-інтерна терапевтичного профілю РКЛ ім. М. О. Семашка складає на сьогодні 1049 грн.

Реформа декларує три напрямки: оптимізація мережі лікувальних закладів, перехід до програмно-цільового методу фінансування, впровадження контролю за якістю наданих послуг. Виникає запитання – серед усього цього перерозподілу і модернізації – де реальні кроки щодо створення сучасної матеріально-технічної бази, що відповідає запитам пацієнтів, і задля професійної діяльності та задовільного соціального статусу медичного працівника? Звідки мають узятися матеріальний сток і діагностично-лікувальні можливості сімейного лікаря? Невже не є очевидним той факт, що для успішного втілення реформи необхідно матеріально зацікавити її реалізаторів, створити хоча б близькі до оптимальних умов її здійснення? Я спілкуюся зі своїми колегами з регіонів, що стали пілотними для апробації реформаторських ідей: Вінниця, Донецька, Дніпропетровська. У систему охорони здоров'я цих областей держбюджет не вклав жодної додаткової копійки для того, щоб проголошене було зреалізоване. Усе має вирішуватись за рахунок суматції та перерозподілу. Наче невідомо, що якщо сумувати вміст двох жебрацьких торб, то нагодувати їхніх власників не вдасться.

Що ще дивує, насторожує і породжує сумніви у дієздатності авторів пропонованої реформи? У цілях та засобах ані слова про реформування системи підготовки та перекваліфікації медичних працівників. Складається враження, що ні влада, ні суспільство ніяк не хочуть зрозуміти, що нині функціонуюча система підготовки лікарів в Україні дійшла до тої критичної точки, за якою стоїть завтрашній професійний крах! За роки незалежності держава зробила цілий ряд планомірних кроків, щоб знівелювати не тільки престижність лікарської професії, а й зруйнувати успадковану від СРСР систему якісної підготовки медичних працівників. Першим кроком було введення госпрозрахункової системи навчання у медичних ВНЗ для громадян своєї ж держави (до цього не додумалися ні Сорбонна, ні Стокгольм, ні Кембридж, ні Прага з Краковом тощо) з поетатним скороченням держзамовлення. У результаті – замість найвищого конкурсу елітних абітурієнтів у медичні ВНЗ пішла потоком сіра маса випускників шкільних коридорів, які за своїм рівнем підготовки ще 10 років тому не змогли б претендувати на успішне освоєння елементарних робочих профе-

сій – «майстра машинного доїння» та «століяра III розряду» у профтехучилищах. І, як результат, – 50% нинішніх та вчорашніх випускників медичних ВНЗ – то є медичний баласт, не здатний ні лікувати, ні діагностувати, ні здійснювати реформи. А з них же ліплять сімейних лікарів-спеціалістів, які апіорі повинні вміти і знати на порядок більше, ніж рядовий терапевт, педіатр, акушер-гінеколог і стати професійним стрижнем оновленої системи ОЗ. Єдина надія на держбюджетних випускників, які прийшли у ВНЗ медичного профілю за результатами незалежного тестового оцінювання в останні три роки. Але ж їх всього 45–50% від набору!

Наступний крок – різке скорочення фінансування ВНЗ. Медичні інститути, які за помахом чарівної палички урядовців усі до одного стали університетами та академіями (ще й у переважній більшості національними!), отримують з держбюджетного столу рівно стільки, скільки необхідно на оплату мінімальних викладацьких ставок та студентських стипендій,

верситетськими клініками на базі обласних лікарень у Луганську та Тернополі?

І ще хочеться запитати в авторів реформи: якщо ми рухаємось до Європи, то як довго ще в медичних університетах України будуть існувати медичні стоматологічні факультети, які продукують фахівців з унікальним дипломом «лікар-стоматолог»? Для чого студенти фармацевтичних факультетів п'ять років «гризуть» граніт практичної медицини, якщо реальним місцем їхнього працевлаштування сьогодні є аптечний кіоск, в якому необхідні професійні навички, швидше, подібні до «оператора касового апарата», які можна освоїти за 3 місяці навчання? Куди працевлаштуватися випускникам за профілем «клінічна фармація», якщо в лікарнях їх не чекають, а в аптеках вони непрофільні? Яке місце у запропонованій медичній реформі відводиться профілактичній медицині з нинішньою системою санітарно-гігієнічного контролю? Як вписується до її структури ще існуюча система санітарно-курортних оздоровниць і реабілітаційних центрів? Де, врешті-решт, знайдуть за-

МЕДИЧНА РЕФОРМА: ВІД ДОСКОНАЛОСТІ ДАЛЕКО

Василь Пикалюк

змусивши ректорів спішно перекаваліфікуватись у господарників з головним болем – чим заплатити за спожиті газ, тепло, воду, електроенергію, як розрахуватися з ремонтниками, постачальниками, будівельниками? Про якість навчально-науково-лікувального процесу вести мову стало недоречно та й небезпечно для подальшого працевлаштування. Відрахування нерадивого студента стає епопеєю у музейного рідкістю...

Третій крок – спішне й всеохоплююче переведення медичних ВНЗ на кредитно-модульну систему навчання. Жодних заперечень – приєднання до Болонського процесу є реальною (але не єдиною) дорогою до загальноосвітнього простору. Але ж ми в черговий раз винайшли своє власне освітнє «ноу-хау» – український варіант кредитно-модульної системи навчання у медичних закладах найвищого рівня акредитації. Що це означає? Перераховую: реальна наповнюваність академічних груп 12–14 студентів замість 6–8; співвідношення студент-викладач 10:1 замість бажаного 6:1 й рекомендованих 4:1; матеріальна база на рівні 1960–1980 років минулого сторіччя; персональні комп'ютери; електронні термінали; сучасні адаптовані підручники; інтернет-мережі на кожному робочому місці в аудиторії та гуртожитку «успішно замінують» дерев'яна дошка й крейда в союзі з одним застарілим комп'ютером на 10–20 користувачів. Замість багатопрофільних університетських клінік, де визначальними пріоритетами є пацієнт, професор, студент або ж інтерн, з'явилися наполовину, а то й на всі сто відсотків «прихвизовані» іменні лікарні, диспансери, денні стаціонари, діагностичні центри, в яких правлять бал головні лікарі, завідувачі відділень, видатні фахівці та високі управлінці, і де некомфортно, на правах пасинків, почуватись істинна нинішня і потенційна завтрашня медична еліта. Як вихід зі становища – окремі університети почали будувати власні спеціалізовані клініки – але ж вони, як правило, малопотужні, малопрофільні, та ще й на самоопушності. Де результати пілотних проєктів з багатопрофільними уні-

стосування своїм знанням і дипломом випускники з кваліфікаційними характеристиками «фізична реабілітація» та «медична психологія», яких вже добрий десяток років успішно штампують класичні університети, а з недавньої пори ще й медичні? Де медична складова державної програми пропаганди та реалізації здорового способу життя – без алкоголю, паління, наркотиків, зі спортивними клубами, реальними, а не обіцяними басейнами, реанімованою системою ДЮСШ? Чому на невизначене «завтра» відкладається введення медичного страхування? Посилання Ірини Акімової на аналогію з дірватою трубою та непосильність ще одного соціального платежу

для роботодавця навряд чи когось переконають. Для того, щоб вода не витікала з труби, трубу треба замінити або хоча б накласти тимчасовий «бандаж». В обох випадках необхідні фінансові витрати – мусимо піти на ринок і за реальний товар заплатити реальні гроші. А тут пропонується без жодної додаткової копійки перепланувати всю існуючу «систему водо-постачання» (на початок у пілотному варіанті в трьох областях). А може, логічніше було б у цих областях паралельно запустити і проєкт з медичним страхуванням? Жодні найімовірніші відсотки ймовірних страхових відрахувань не можуть порівнятися з уже існуючими тінновими відрахуваннями, які «добровільно» здійснює кожен пацієнт медичної установи щодня у бездонні кишені «лікарських кас», «благодійних фондів», головних і рядових лікарів! То, може, ті платежі легалізувати й пустити на потреби системи охорони здоров'я, а не на потреби її регуляторів, які користуються повною безконтрольністю на усіх рівнях власних коридорів, тотальною корупцією та взаємоприхильністю?

Шановні урядовці і законодавці! Чи не здається вам, що після футбольного Євро-2012 національним мегапроєктом повинна стати не «гостроактуальна» ідея проведення зимової олімпіади 2022 року в Карпатах, а негайна реалізація повноцінної всеохоплюючої медичної реформи?! Дайте медицині додатковий бюджет Євро-2012 – і медична реформа дістане реальні шанси бути зреалізованою. За інших варіантів може статися так, що до 2020 року не залишиться не тільки здорових українців, які змогли б пробігти лижними олімпійськими трасами чи стрибнути з трампліна, а й професійних лікарів з вітчизняними дипломами, які зможуть надати кваліфіковану медичну допомогу іноземним спортсменам у випадку професійної травми чи банального апендициту. Соромно буде перед Європою, а вона нас не зрозуміє... У черговий раз.

Василь ПИКАЛЮК,
професор, завідувач кафедри
Кримського державного медичного
університету
м. Сімферополь

МОМЕНТ «ВІДСТАВНОЇ» ІСТИНИ

Нерідко колишніх військових, надто якщо вони вихідці з села, тягне до справи пращурів – до землі. Так у людей відкривається «друге дихання», що, зрештою, дозволяє зайняти гідну нішу в постармійському житті. Учораšní командири буквально «з нуля» починають господарювати на своїх сотках так вправно, що запросто можуть невдовзі дати фору навіть професійним плідникам чи виноградарям. Сумніваєтесь? Тоді завітайте до родини Древецьких, що мешкають у селі Лозове-3.

Главі родини Леоніду Древецькому – 57. Зрілий вік чоловіка виказує хіба що сивина на скронях і у вусах. Статура ж, координація рухів, навпаки, приховують. Відчувається виправка не просто військового, а командира. Так воно і є – до 1999 року, до самого звільнення у запас, Древецький командував однією з військових частин забезпечення флоту на теренах півострова. На «гражданці» відставний підполковник довго не сушив голову над тим, чим же зайняти себе далі. Грунт у буквальному сенсі цього слова підготував заздалегідь – за сприяння місцевого райвійськомату отримав п'ять соток у СГТ (садівничо-городницькому товаристві) «Долина», що у селі Лозове-3 Сімферопольського району. «Певно, все ж далось знайти моє садівниче коріння, – міркує з цього приводу сам відставник. – До революції мій прадід та дід були відомими на Вінниччині землевласниками, тримали великі сади. За що, власне, потім і поплачували – їх спочатку розкуркулили, а потім, зокрема, діда, у тридцять років репресували, а мого батька забрали до дитбудинку...»

Адаптацію до нових, сільських, умов новоспечений пенсіонер-городянин почав з бджолярства. Цю ідею підкинув давній приятель, відставний флотський льотчик, підполковник Борис Моїсєєв, до речі, командир екіпажу «борта» командувача ЧФ. Він звільнився у запас на декілька років раніше і вже встиг досягти певних висот і у «медовій» царині. Древецький очоче пристає на його пропозицію «скооперуватись». Обзавівся стареньким, але все ж ходовим «ЗІЛком», згодом ще й причепним павільйоном для перевезення вуликів. Утрюх до справи долучився ще один товариш по службі) у період медозбору колесили по всьому Криму. Своє комашине «військо» Древецький довів до 41-ї сім'ї, а щорічний «взяток» від них – до однієї тонни меду. Не виникло особливих труднощів з його реалізацією, проте через чотири роки «солодкий» бізнес довелося майже повністю згорнути. Чому?

– З кожним роком, – пояснює чоловік, – сонце до середини літа ледве не дотла випалювало рослинність, що мала квітнути. Потрібно було шукати поливні угіддя, засіяні гречкою, рапсом. А ті землі майже скрізь приватні. Їхні господарі зазвичай дозволяють розміщуватись неподалік тільки своїм пасічникам, з приїжджаними вимагають платню. Хоча, до слова, у цивілізованих країнах такого розподілу

не існує, там, як відомо, навпаки, всіляко стимулюють приїжджаних пасічників. Тож стало просто не вигідно так працювати. Можна було, звичайно ж, перейти на підгодівлю бджіл цукром, як це інколи практикується. Але то був би поганий мед, а поганий мед робити я не хочу принципово. Так само і з виноградом – якщо його вирощувати, то тільки найкращі, перспективні сорти.

З часом «фазенда» Древецьких приросла ще тридцятьма сотками колишніх сусідів. Земля у них роками стояла пустою і з часом мала всі шанси перетворитись в окози на свіже сміттєзвалище. З цих «превентивних» міркувань правління товариства без проблем законно переформило закінчені ділянки на всіх дорослих членів родини Древецьких. Бо ж бачило, що колишній командир порався на землі, як природжений фермер. Та ще й облаштувався на ній капітально (заради цього Леоніду Миколайовичу довелося продати квартиру у Сімферополі. – Авт.): зводив ошатний триповерховий будинок, копав криниці, насаджував персики і виноград. Тепер це – добротна сільська садиба, надійний прихисток подружжя Древецьких, їхніх синів з невісткою та двома онуками. Причому, з усіма «підручними» засобами виробництва – садом, городом, виноградним розсадником, колекційним виноградником, двома криницями, баєсейнами, наземними і підземними ємностями для зберігання води, власноруч розробленою системою крапельного зрошення тощо.

Леонід Миколайович – один з небагатьох жителів Лозового-3, хто з таким розмахом господарює на тутешній землі. Власне, землею її можна назвати з великою натяжкою. Кам'янисті «неліквідні» крутосхили, фактично північне передгір'я Чатир-Дагу. Улітку від пекучого сонця

тут непереливки всьому живому. Не кожному лозовському дачнику до снаги щось вирощувати на цих висушених кам'янистих розсипах. Бо, окрім всього іншого, відразу постає питання водозабезпечення, що знову ж таки потребує немовірних зусиль і додаткових коштів. Але для дружної родини Древецьких, де, як переконався, всі (у тому числі й онуки) працюють, як справді одна команда, це не стало якоюсь нездоланною перешкодою.

– Удвох з сином, – розповідає пан Леонід, – ми копали кожну криницю приблизно три місяці, щодня по десять-дванадцять годин. Працювали здебільшого відбійним молотком. Результативним вважався день, якщо витягували на поверхню щонайменше півсотні відер породи. Інколи за цілий день виходило п'ять-шість. Це тоді, коли наштовхувались на суцільну скелю. Але води ми все ж таки дісталися. Тепер ось думаємо вже про третю криницю.

Вимушена, з бджіл на виноград, переорієнтація діяльності не стала для його співрозмовника кроком у щось незвідане. Ще під час військової служби він знаходив час, щоб плекати сонячну лозу в обійсті батьків дружини Тамари. Навіть навчився проводити так звані зелені операції на традиційних для півострова «присадибних» сортах Молдова, Лідія, Ізабелла.

– Виноградна лоза, – зізнається чоловік, – мене якось притягувала завжди. Мабуть, тому, що капризна, вимагає постійної турботи упродовж всієї вегетації і водночас сповна віддає за всі твої труди.

Пізнавав же секрети професійного виноградарства мій співрозмовник експромтом. Щось знаходив у різних довідниках, періодичних виданнях. Але найбільше у цьому навчальному процесі зарадили слухні поради і рекомендації тих, «хто

університети не закінчував», а до всього так само доходив своїм розумом. І головне – досягнув справді вагомих результатів. Зустрічався Леонід Миколайович з ними на виставках, консультувався у телефонному режимі, навідувався у гості. Власне, підтримує з ними чоловік стосунки і донині. Скажімо, з фермером Володимиром Цикало з Сакського району, знаним запорізьким селекціонером Віталієм Загорулком (у минулому інженером-радіоелектроніком). Завдяки таким плідним контактам Древецький потроху освоїв, приміром, найбільш складні види прищеплювання, особливості зрошення і підживлення, інші важливі технологічні прийоми. А ще у цих визнаних фахівців чоловік придбав нові комплексні сорти столового винограду і почав «обкачувати» їх на своїй колекційній ділянці. Сьогодні жива колекція налічує понад 150 сортів, і з кожним роком вона тільки поповнюється.

Щодо технічних сортів, тобто тих, що йдуть здебільшого на виготовлення вина, то Древецький не має справи з ними з двох причин. По-перше, особисто сам і його близькі байдужі до хмельних напоїв. А по-друге, це надто дорого – займатись у вітчизняних умовах приватним виноробством. Адже тільки за офіційну ліцензію потрібно викласти приблизно півмільйона гривень. А ще ж потрібно якоюсь закріпитись на вельми тісному «градусному» ринку.

Виноградник Леоніда Миколайовича справив на мене (передовсім як виноградаря-аматора) неабияке враження. Про стан кущів, шпалери я вже не кажу – вони бездоганні. Як і оригінальна система крапельного зрошення, до речі, розроблена і змонтована власноруч двома Леонідами (батьком і сином) Древецькими. Тому вже на другий рік окремі грона радують і формами, і кольором, і смаком. Деякі грона, приміром, сортів Лора, Кеша, Елегантний досягають до трьох кілограмів ваги.

– Ми вирішили, – посвячує у тонкощі своєї виробничої практики Леонід Миколайович, – що той сорт, який проявить себе добре, отримає у колекції двійника. Найперспективніші ж такі, як, скажімо, Талісман, Лора, Рута, Софія, Преображення будуть розмножені до чотирьох кущів. Натомість від колись розрекламованих Цици, Денала, Русвена, Фламінго та ще декількох будемо однозначно відмовлятися. Та ж Цица зовні нарядна, красива, але ж ягода у неї надто водяниста і кісточки завеликі. Фламінго дозріває дозріває, а все одно кислий. Є сорти, у яких неістівна товста шкірка ягоди. Немає жодного резону їх тримати, бо ж мій виноградник не гумовий.

Варто також додати, що військовий пенсіонер так само дає раду й персикам – у нього на присадибній ділянці понад 70 цих дерев. У догляді за ними Леонід Миколайович теж неухильно дотримується апробованих у тутешніх умовах ефективних вимог агротехніки. Тому багаторічні насадження у нього не піддаються згубній інфекції, відтак стабільно плодоносять, приносячи Древецьким як задоволення, так і матеріальний зиск.

Василь САДОВСЬКИЙ

На знімку: Леонід Древецький у своєму колекційному винограднику. Серпень 2010 року.

КРИМСЬКІ ЕСТОНЦІ ДО 150-РІЧЧЯ З ДНЯ ПЕРЕСЕЛЕННЯ

Унікальне зібрання предметів, що характеризують матеріальну і духовну культуру, господарську діяльність кримських естонців, представлено в експозиції Кримського етнографічного музею, де відбулися урочисті заходи з нагоди 150-річчя переселення естонців до Криму.

У цьому заході, повідомляє прес-служба Представництва Президента України в АРК, взяли участь виконуючий обов'язки Постійного Представника Президента України в АР Крим Віктор Плакіда, керівництво Міністерства культури АР Крим, Почесний консул Естонської Республіки в АР Крим Ігор Сергєєв, голова Кримського естонського товариства культури Мері Никольська, представники товариства підтримки естонців Криму, земляцтва естонців в Україні, національних громад Криму, громадськість та ЗМІ.

Віктор Плакіда привітав голову громади пані Мері Никольську з

ювілейною датою та вручив вітальний адрес. У розмові з Мері Рудольфівною Віктор Тарасович зазначив, що самотність естонського народу, його багата внутрішня культура знайшли своє втілення у житті естонської громади, яка стала невід'ємною частиною кримського багатонаціонального регіону. Також в. о. Постійного Представника Глави держави висловив щире вдячність естонській громаді за велику роботу у збереженні та примноженні духовної спадщини, значний внесок у зміцнення взаєморозуміння, миру і злагоди між представниками різних національностей, які проживають на півострові.

Учні школи с. Краснодарка Красногвардійського району, де компактно проживають естонці з XIX століття, виконали декілька пісень естонською мовою. Як зазначила директор школи Ірина Супрун, за підтримки Міністерства культури Естонії та різноманітних грантів учні школи мають

можливість вивчати естонську мову, їздити за обміном на канікули до Естонії та після закінчення навчання вступати до вищих навчальних закладів цієї країни безкоштовно. На сьогодні кілька кримчан уже навчаються у вищих школах Республіки Естонія. Кримське естонське товариство культури разом з товариством підтримки естонців Криму також видає свою газету – «Естонці Криму».

Представники товариства підтримки естонців Криму та земляцтва естонців в Україні зазначили, що протягом кількох днів вони проводитимуть не тільки музейні виставки в Сімферополі, а й різноманітні культурно-пізнавальні-розважальні заходи у Береговому та Краснодарці.

На ювілейній виставці також представлено унікальні експонати, які дарують нам можливість ознайомитись зі святами, звичаями, традиціями і обрядами естонців.

ТУТ ВАМ НЕ РІВНИНА, ТУТ КЛІМАТ НЕ ТОЙ!

(За В. ВИСОЦЬКИМ)

У рамках підготовки до комплексу щорічних навчань «Адекватне реагування-2011» особовий склад гірсько-піхотної роти окремої бригади берегової оборони національного флоту проводить заняття в гірській місцевості.

Підлеглі командира гірсько-піхотної роти старшого лейтенанта Андрія Безлюдька відшліфують професійну майстерність на схилах Долгоруковської яйли, що розташована неподалік від селища Перевальне Сімферопольського району.

До занять залучено весь особовий склад підрозділу, і це не випадково, адже за два тижні військові моряки братимуть участь в одному з епізодів щорічних навчань «Адекватне реагування-2011», в ході якого виконуватимуть рейдові дії у визначеному районі.

Виходу підрозділу у гори передувало кількомісячне тренування, під час якого проводились заняття з гірської, розвідувальної підготовки, зв'язку та військової топографії. Велику увагу командування підрозділу приділяє й фізичному вишколу своїх підлеглих. Все це у підсумку необхідно для ефективної роботи на складній гірській місцевості.

Пліч-о-пліч у бойовому порядку підрозділу працюють як строковики, так і контрактники. Завдяки інтенсивній бойовій підготовці їхній рівень є адекватним, дозволяє виконувати завдання у повному обсязі, - наголошує командир гірсько-піхотного взводу ста-

рший лейтенант Роман Немцов.

Практичні заняття в кримських горах розпочалися з відданням наказу на марш. Подолавши кілька кілометрів гірських стежинок, військовослужбовці прибули в район проведення занять. Тут під керівництвом досвідчених офіцерів відпрацьовуються елементи рейдових дій, дії із захоплення умовних супротивників та нейтралізації незаконних збройних формувань.

Враховуючи складні рельєфні умови, в яких проводяться заняття, особлива увага з боку командирів підрозділів приділяється дотриманню заходів безпеки.

Під час занять в окрузі не залишилось гірських схилів, де ми не проводили би практичні заняття, - розповідає заступник командира бойової машини БМП-2 старший матрос Сергій Несмашний.

За кілька тижнів військовослужбовець звільняється в запас і нині розповідає: «Я пишаюсь тим, що служив у першій роті єдиного у Криму гірсько-піхотного батальйону. Це був цікавий досвід! Я вдячний старшим товаришам, командирам за науку. Це особливі умови служби, важкі, але надзвичайно цікаві!»

Заняття в гірських умовах триватимуть два тижні і завершаться ротними тактичними навчаннями, що відбуватимуться на тлі комплексу навчань «Адекватне реагування-2011».

Владислав СЕЛЕЗНЬОВ,
підполковник

ШКОЛА + АРМІЯ = ЗАХИСНИК

Нещодавно в Криму на базі Феодосійського об'єднаного міського військового комісаріату відбулися збори викладачів предмета «Захист Вітчизни» близько 20-ти шкіл Феодосійського регіону.

Відкриваючи зібрання, представник управління освіти Феодосійського виоконкому Юлія Собко презентувала присутнім тематичне видання «України миротворці», створене з іні-

ціативи Департаменту преси та зв'язків із засобами масової інформації Міністерства оборони України.

Символічно, що журнал «України миротворці» у міське управління освіти передали представники Регіонального медіа-центру Міністерства оборони України (м. Сімферополь) у День 20-ї річниці Незалежності України. Його буде розподілено між освітніми закладами Феодосії. Під час занять з вій-

ськово-патріотичного виховання ви можете використувати його як змістовний текстовий і фотоматеріал про майже 20-літній період участі наших військовослужбовців у миротворчих місіях в багатьох гарячих точках.

Далі було детально проаналізовано діяльність методичного об'єднання викладачів предмета «Захист Вітчизни» за минулий період, поставлено цілі і завдання на 2011-2012 нав-

чальний рік. З конкретними пропозиціями з покращення військово-патріотичних заходів серед кримської молоді виступили керівник методоб'єднання, заступник голови ТСОУ м. Феодосії Олександр Плоткін, головний спеціаліст військкомату майор Анатолій Жаріков.

Військові для багатьох залишаються прикладом мужніх і сміливих людей. У часи молодіжного нігілізму військовий аспект є ключовим моментом, який може не тільки зацікавити дітей, але й виховати з них справжніх патріотів своєї країни.

Серед заходів наступного навчального року доповідні викладачі, колишні кадрові військові та учасники бойових дій, обговорили низку змагань з військово-прикладних видів спорту, в рамках місячників оборонно-масової роботи до Дня Збройних Сил України, Дня Перемоги, тижня - до Дня Захисника Вітчизни. До цих змагань плануються активно залучати як учасників і суддів діючих військовослужбовців.

Обговорювалися і проведення всеукраїнської військово-патріотичної спортивної гри «Зірниця», польові збори, стрільби учнів 11-х класів, спартакіада допризовної молоді, вогнева, тактична підготовка молоді в школах та на військовому полігоні.

Особливу увагу буде приділено конкурсу малюнків серед школярів і дітей-сиріт до 20-ї річниці Збройних Сил України. За пропозицією майора Анатолія Жарікова, конкурс планують провести на базі дитячої художньої школи, яку відвідують талановиті учні з усіх шкіл міста. Для ознайомлення мешканців Феодосії виставку робіт переможців під назвою «Армія - основа державності» планується розмістити у Будинку офіцерів флоту в центрі міста, а переможців відзначити. Авторів кращих робіт буде нагороджено грамотами і відкомандування гарнізону.

Також на базі військових частин планується провести виступи учасників миротворчих операцій у школах та багато іншого.

Найближчим часом такі збори у Феодосії плануються провести і з викладачами історії та заступниками директорів шкіл з виховної роботи.

Також подібні збори відбулись у Сімферопольському, Севастопольському, Керченському та інших гарнізонах Криму.

Причому все це - при безпосередньому контакті з воїнами військ берегової

оборони, моряками, зенітниками, льотчиками, представниками інших родів та видів військ: попередньо учасники засідання заручились повною підтримкою начальника Феодосійського гарнізону підполковника Олександра Конотопенка. Він заповнив, що у військово-патріотичному вихованні гарнізон був завжди одним з найкращих у Криму і пообіцяв усіляко сприяти розвитку молоді.

У рамках спільних заходів заплановано проведення ряду показових виступів морських піхотинців з ручного бою, пересувні музейні виставки, солдатська каша на патріотичних заходах, екскурсії у військово-історичні музеї військових частин, ознайомлення з озброєнням і військовою технікою, побутом військовослужбовців строкової служби, виступи учасників миротворчих операцій у школах та багато іншого.

Також на базі військових частин планується провести виступи учасників миротворчих операцій у школах та багато іншого.

Найближчим часом такі збори у Феодосії плануються провести і з викладачами історії та заступниками директорів шкіл з виховної роботи.

Також подібні збори відбулись у Сімферопольському, Севастопольському, Керченському та інших гарнізонах Криму.

Причому все це - при безпосередньому контакті з воїнами військ берегової

За всіх часів і формацій у суспільстві були й будуть бідні, хворі та немічні люди, які потребують допомоги. Вони не завжди схильні виокремлювати щирі серця благодійності від благодійності заради піару, чи, скажімо, іміджу. Я теж вважаю, що ставити під сумнів щирість благодійника – марна справа, хоч і визнаю різницю між доброчинністю, що стала нормою життя й жертвовністю, скажімо, на період виборів.

Замислюючись над цією суто людською чеснотою, я б також не шукала її у менталітеті лише українців, бо вважаю милосердя явищем наднаціональним. Проте з приємністю відзначаю її у представників мого народу й пишаюся нею як надбанням культури нації.

До таких роздумів мене спонукала діяльність міської організації Червоного Хреста, яку ось уже два роки очолює лікар Олександр Коваленко (на фото).

За майже два десятиліття незалежності держави Севастопольський Червоний Хрест так і не зміг зорганізуватися. Повна відсутність документів навіть не дає змоги оцінити його діяльність, хоч за цей період змінилося 10 голів організації. Вони приходили й залишали її, навіть не передаючи справи одне одному.

Ситуація почала змінюватися лише у 2009 році, коли головою організації став лікар Олександр Коваленко. За досить короткий час були погашені борги з оренди приміщення, комунальних платежів тощо. Організація була відокремлена від АРК та зареєстрована. Патронажна служба упорядкована й також введена з підпорядкування АРК. З міськими лікарнями укладені договори. Сьогодні патронажні сестри міста обслуговують близько 500 городян: більш ніж 50 осіб – щодня.

Севастопольська організація Червоного Хреста України долучилася до виконання загальнодержавної Програми боротьби з туберкульозом й за проведеної роботи отримала високу оцінку Національного комітету Червоного Хреста України.

Олександр Коваленко закінчив Запорізький медичний інститут у 1993 році, деякий час працював у Херсонському діагностичному центрі. У Севастополі – з 2002 року. Спочатку обіймав посаду лікаря-маммолога у Севастопольському центрі медично-психологічної допомоги, пізніше працював у Центрі переливання крові. У березні 2009 року йому запропонували очолити Севастопольське відділення Товариства Червоного Хреста України.

Завітавши до організації, намагаюся дізнатися, чи не жалкує фаховий лікар, що погодився на незвичну для нього посаду:

– Для лікаря такий крок означає кінець професійної кар'єри?

– Скажімо так, це інший напрямок діяльності, але я не залишив остаточно професію лікаря: маю приватну практику.

Медицина й Червоний Хрест – це й справді різні напрямки діяльності. Згідно з Законом України – це добровільна громадська благодійна організація, що надає медико-соціальну допомогу найменш захищеним прошаркам населення. Кабінет Міністрів фінансує нашу патронажну службу й це – єдина допомога держави. Тобто всі допоміжні служби існують за рахунок добровільних пожертв та членських внесків первинних організацій.

Раніше я мав суто пересічне уявлення про Червоний Хрест і особливо не переймався рівнем його діяльності у Севастополі, хоч деяка інформація інколи з'являлася у місцевих ЗМІ. Потім все якось згасло, аж до повної тиші. Якось мене запросили на засідання правління цієї організації, де були присутні вельми поважні люди з міського управління охорони здоров'я та управління соціального забезпечення, головні лікарі деяких міських лікарень, а також представник з Національного комітету Червоного Хреста. На засіданні підбивали підсумки роботи. Тоді й стало зрозуміло, що органі-

«БЛАЖЕННІ МИЛОСТИВІ, БО ВОНИ ПОМИЛУВАНІ БУДУТЬ...»

зація у повному занепаді. Районних організацій немає, членські внески не збираються, медична допомога якщо й надавалася, то безсистемно.

Структура Червоного Хреста побудована таким чином: на підприємствах створюються первинні організації й вони сплачують членські внески. З первинних організацій формуються районні.

– Скільки первинних організацій у Севастополі?

– Сьогодні – 76, й усі вони сформовані протягом останніх двох років.

– Керівник підприємств очолює пропозицію їх створення?

– Не зовсім. Зараз люди трохи призабули, що таке Червоний Хрест. Крім того, у наш час пересічного громадянина постійно схиляють здавати на щось гроші. Тому реакція на нашу пропозицію буває не завжди позитивною.

Але чинне законодавство зобов'язує всіх керівників приватних і державних підприємств сприяти роботі Червоного Хреста. У свою чергу, органи місцевої влади повинні підтримувати гуманітарну та доброчинну діяльність у місті.

Є керівники підприємств, які реагують досить спокійно на прохання надати можливість зустрітися з колективом, з метою створення первинної організації. Але бувають і такі, яким доводиться делікатно нагадувати про існування чинного законодавства. У будь-якому разі, це – справа непроста. Треба дуже делікатно пояснювати людям, що старість торкнеться всіх без винятку, й дехто може залишитися наодинці з хворобою у цей складний період життя. Така бесіда – своєрідний пошук милосердя в людських серцях.

– Ви одразу погодилися на цю посаду?

– Я отримав три доби на роздуми від президента Товариства Червоного Хреста України Івана Гнатовича Усиченка. Проте, погоджуючись, уже був впевнений, що впораюсь. До того ж, для мене підняти пласт роботи, що довгі роки був непідйомним – справа честі.

Спочатку було складно: жахливе приміщення, ні штату, ні технічного забезпе-

чення. Сам писав листи, сам їх відносив. Зустрічався з тими, хто потребує допомоги, потім з тими, хто має сприяти, аби та допомога надійшла.

– Не жалкували, що взяли за цю справу?

– Спочатку жалкував. Перші три місяці пропадав на роботі ледве не цілодобово й не отримував за це жодної копійки. Для чоловіка, який має родину, таке випробування – не з легких. Навітьпідвальне приміщення було взагалі непридатним для роботи. Сиро, запах, як у занедбаному сараї. Запліснявілі стіни й пацюки довершували картину. До кого не звернешся за допомогою – ніхто не знає, що це за організація й чим вона займається.

Спочатку я шукав партнерів та кошти на ремонт приміщення, пізніше почав погашати борги за комунальні послуги. Проте вже через два місяці, у травні 2009 року, організація надала першу гуманітарну допомогу соціально незахищеним громадянам. Пам'ятається, я тоді привіз її з Києва.

– Але ж, мабуть, гуманітарної допомоги на всіх не вистачає, яким чином вирізняєте найбільш нуждених?

– Як лікар я знаю безперспективні категорії хворих, з цього й виходжу. Зараз люди вже знають, що організація працює й звертаються самі. Минулого року ми надали гуманітарну допомогу 500 ветеранам війни, приблизно на суму 25 тисяч гривень. Загальна ж сума, на яку була надана гуманітарна допомога в 2009 році, склала 78 тисяч гривень. У 2010 році цифра зросла до 118 тисяч гривень. Тоді ми не оминули й мешканців сіл регіону.

– Кого з благодійників Ви можете назвати?

– Від самого початку нам допомагає М. Ю. Стефлюк – голова севастопольської міської організації Партії пенсіонерів України, він також є членом нашого правління. Одразу пішло нам назустріч керівництво стівідорної компанії «Авіта», благодійний фонд банку «Морской», міська санепідемстанція, міська лікарня № 5, будівельна фірма «Оріон-дизайн», Севастопольський морський завод та рибокон-

сервний завод «Новий». Можна сказати, що вже добре налагоджені стосунки з Севастопольським рибним портом. Хочу ще назвати приватного підприємця Людмилу Руденко. Ми беремо участь у Програмі боротьби з туберкульозом. У хворих на цю страшну недугу ослаблений імунітет. Саме для них п. Руденко щомісяця, приблизно на 600 гривень, надає куряче м'ясо. Звичайно ж, ми завжди чітко звітуємо перед благодійниками про витрачені кошти та передані продукти.

– Які перспективи розвитку організації?

– Незабаром я їду до Києва на курси, аби одержати Сертифікат міжнародного зразка на надання невідкладної допомоги населенню. Потім ми зробимо у Севастополі коротенькі курси для місцевих добровольців, аби вони навчилися надавати першу допомогу населенню. Як, наприклад, правильно зробити перев'язку, зупинити кровотечу, чи, скажімо, зробити штучне дихання. Підготувавши інструкторів, ми почнемо навчати населення. Тобто у школах, на підприємствах ці знання отримає чимала кількість людей. Такі навички надавати першу допомогу принесуть неабияку користь – зменшать ризик для життя й здоров'я городян.

Є в мене ще одна задумка: для сіл севастопольського регіону створити виїзну діагностичну лабораторію. Сьогодні я написав листа одному нашому меценату. Якщо ця задумка зацікавить його, то ми придбаємо портативний апарат УЗД. Ціна його 10–12 тисяч євро. Ми також хочемо розширити свій штат. Виходячи з кількості населення міста, ми могли б мати 27 патронажних сестер замість 6 існуючих, тобто по 6 на кожен район. Уявляєте, яка це сила? Ми взагалі могли б забезпечити патронажними сестрами людей похилого віку з сіл регіону й зняти цю проблему з держави.

Серед задумок ще – організація волонтерського руху серед школярів міста. Милосердя треба виховувати змалечку.

Я погоджуюся з Олександром Коваленком щодо виховання милосердя у дітей й бажаю йому здійснення всіх найзаповітніших задумів у цій нелегкій, але шляхетній та конче необхідній справі. Думається, лише любов і милосердя здатні примирити й об'єднати увесь світ.

Лідія СТЕПКО

м. Севастополь.

КРИЛАТИЙ ЮВІЛЕЙ

Нещодавно повітряні ворота Криму – ВАТ «Міжнародний аеропорт «Сімферополь» – відзначив своє 75-річчя. Як повідомила прес-служба Представництва Президента України в Криму, виконуючий обов'язки Постійного Представника Президента України в АР Крим Віктор Плакіда привітав авіаторів автономії з Днем авіації України та відвідав урочисті заходи з нагоди святкування.

В урочистостях взяли участь заступник голови Верховної Ради АР Крим Григорій Іоффе, голова Республіканського комітету з транспорту і зв'язку АР Крим Микола Черевков, начальник управління авіаційних перевезень та ліцензування Державіаслужби України Сергій Коршук, голова наглядової ради ВАТ «Сімферополь» Сергій Васютін, ви-

конавчий директор ВАТ «Сімферополь» Сергій Шапка.

«Україна – держава з повним авіаційним циклом, що має ефективну систему державного регулювання авіації, власну профільну освіту, підприємства літакобудування, розвинену мережу аеропортів і сучасну аеронавігаційну систему. Українські конструкторські бюро, підприємства авіапромисловості й сьогодні продовжують наполегливу роботу над створенням двигунів і систем наступного покоління», – зазначив В. Плакіда.

В. о. Постійного Представника Президента виокремив у виступі важливі завдання, поставлені Главою держави, – вести на якісно новий рівень вітчизняну авіаційну галузь, здійснити кардинальне технічне переоснащення та модер-

нізацію авіаційної техніки. Зазначено, що на ринку авіаційних послуг успішно працює підприємство Міжнародний аеропорт «Сімферополь», який у день професійного свята відзначив свій ювілей – 75-річчя.

Підсумовуючи досягнення авіапідприємства, В. Плакіда наголосив: «Сьогодні аеропорт «Сімферополь» посідає друге місце за обсягом пасажирських перевезень в Україні після столичного «Борисполя», а регулярні та чартерні рейси відправляються в більш ніж 70 міст України, СНД і далекого зарубіжжя. Безумовно, все, що досягнуто ВАТ «Міжнародний аеропорт «Сімферополь», є плідним результатом спільної роботи всього колективу, це ваш внесок у розвиток галузі та зміцнення іміджу України як авіаційної держави».

Віктор Плакіда підкреслив особливу увагу органів влади Криму щодо розвитку авіаційної галузі автономії, зокрема, від-

криття нових рейсів та розробку Радіо міністрів АР Крим Концепції розвитку регіональних авіаційних перевезень в АР Крим, а також нещодавно презентований План її реалізації, згідно з яким на I етапі буде створено Кримське республіканське авіапідприємство.

Наприкінці виступу Віктор Тарасович від усієї душі побажав усім підкорювачам «п'ятого океану» та їхнім сім'ям міцного здоров'я, щастя, благополуччя та нових успіхів і звершень в ім'я розвитку нашої держави.

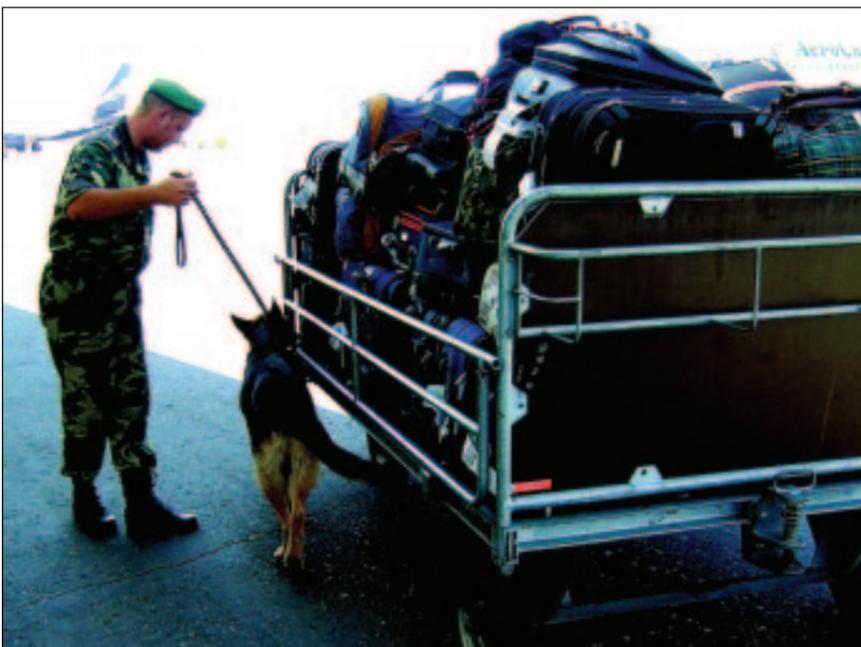
«Нехай вдячність тисяч сердець буде заслугою нагородою за вашу благородну і відповідальну роботу», – додав В. Плакіда.

Кращі працівники ВАТ «Міжнародний аеропорт «Сімферополь» були заохочені відзнаками Представництва Президента України в АР Крим, Верховної Ради АР Крим, Ради міністрів АР Крим та Державної авіаційної служби України.

У 2012-2013 роках планується провести реконструкцію міжнародного аеропорту «Сімферополь». Про це під час засідання постійної комісії Верховної Ради Криму з бюджетної, економічної і інвестиційної політики повідомила директор з фінансів та економіки аеропорту Ніна Яворська.

Передбачається, що в рамках реконструкції буде проведено відновлення аеродромної інфраструктури, створення нових пасажирського й вантажного терміналів площею 50 тис. і 10 тис. квадратних метрів відповідно, облаштування майданчиків паркування автомобілів. Крім того після реконструкції на території аеропорту з'явиться мережа готелів і ресторанів, торгово-розважальний центр і конференц-зал.

Міжнародний аеропорт «Сімферополь» перебуває у власності Криму, щорічно обслуговує близько 750 тис. пасажирів, з аеропорту виконуються рейси більш ніж у 30 напрямках.

ПРИКОРДОННІ БУДНІ АЕРОПОРТУ «СІМФЕРОПОЛЬ»

Відділ прикордонної служби «Сімферополь» виконує завдання з охорони державного кордону України в пункті пропуску «Сімферополь» – основних повітряних воротах Автономної Республіки Крим. Правом служити у цьому підрозділі надається виключно найкращим прикордонникам, а їхній досвід та здобутки – зразок майстерності прикордонного контролю.

Державний міжнародний аеропорт «Сімферополь» побудований у 1936 році. За ці роки аеропорт став одним з найбільших аеропортів України. Тут освоєвали технічну експлуатацію першого радянського реактивного пасажирського літака Ту-104, в аеропорту «Сімферополь» уперше в Україні здійснив посадку аеробус ІЛ-86.

Діяльність підрозділу була розпочата 1 вересня 1985 року. В цей день почав функціонувати міжнародний повітряний пункт пропуску «Сімферополь – аеропорт», який територіально входив до ОКПП «Крим» з місцем розташування в Ялті. Постійними міжнародними

рейсами на той час були: «Сімферополь – Стамбул – Сімферополь» та рейси з країн соціалістичного блоку. Підрозділ й донині розташовується у приміщенні аеропорту «Центральний».

На початку функціонування підрозділу особового складу нараховувалось близько 70 чоловік. Крім виконання своїх службових обов'язків, особовий склад створював умови для несеження прикордонної служби: брав участь у будівництві секторів «Приліт» та «Відліт».

14 листопада 1995 року розпорядженням Кабінету Міністрів України № 698-р було відкрито міжнародний пункт пропуску для

авіаційного сполучення «Сімферополь».

У 1997 р. в аеропорту «Центральний» було проведено капітальний ремонт та відкриття терміналів «А» та «Б». Особовий склад підрозділу займався облаштуванням цих терміналів прикордонною інфраструктурою: кабінками паспортного контролю, службовими приміщеннями, спеціальною технікою.

Згідно з наказом Адміністрації Державної прикордонної служби України від 1 квітня 2008 року № 56 відділення прикордонного контролю «Сімферополь-аеропорт» було реорганізовано у відділ прикордонної служби «Сімферополь» III категорії (тип А), а з березня 2010 року відділу надано II категорію.

Тутешні охоронці рубежу лише нинішнього року виявили 5 порушників дер-

жавного кордону України, не дозволили в'їхати в Україну 154 потенційним незаконним мігрантам, виявлено 644 особи, які порушили правила перебування в Україні, та складено 203 ч. 2 Кодексу України про адміністративні правопорушення на суму 263 992 гривень.

Службові будні тут аж ніяк не можна назвати спокійними, адже в середньому за місяць пасажиропотік сягає 20–21 тисяч людей влітку та 9–10 тисяч взимку. В цьому «мурашнику» можна зустріти представників майже кожної країни світу. Це, звичайно, вимагає від прикордонників володіння найпоширенішими іноземними мовами, чіткого дотримання вимог відомчих стандартів прикордонного контролю, а також бездоганного знання усіх нюансів

роботи з документами.

Сама ж служба тут організована за чотиризмінним варіантом, це доволі зручно для персоналу, адже після напруженої роботи в аеропорту є можливість відпочити, відновити сили та провести час із родиною.

Робота в цьому підрозділі передбачає знання великої кількості різних паспортних документів. Звісно ж, це потребує постійного навчання та вдосконалення своїх навичок та знань. Тому у підрозділі з персоналом чи не щодня проводяться відповідні заняття та тренінги з паспортного контролю та виявлення підробок. Крім цього, у сімферопольських охоронців рубежу є й відповідне технічне забезпечення.

У керівництві відділу повне взаєморозуміння з керівництвом аеропорту, що, безумовно, позитивно по-

значається на роботі як підрозділу, так і аеропорту загалом.

За останній рік зроблено дуже багато. У рамках реалізації проектів Державної прикордонної служби України, Міністерства енергетики та Міністерства США встановлюється найновітніша система радіаційного контролю. Разом з керівництвом аеропорту проводиться робота щодо введення у дію нової пропускної системи, нових зразків перепусток та голографічних наклеюк на право перебування у режимній зоні під час виконання службових обов'язків, ремонту службових приміщень підрозділу.

Але, звичайно, основою успішних результатів діяльності підрозділу є, насамперед, сумлінність та професіоналізм персоналу відділу.

Костянтин П'ЯСЕЦЬКИЙ

На фото – прикордонні будні вартових повітряних воріт Криму.

ВІДКРИВСЯ МУЗЕЙ ІСТОРІЇ КИЄВО-ПЕЧЕРСЬКОЇ ЛАВРИ

У Національному Києво-Печерському історико-культурному заповіднику з нагоди 960-річчя Києво-Печерської лаври і 85-річчя Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника відкрився Музей історії Києво-Печерської лаври. Відкриття музею проводилося з благословення Предстоятеля Української православної церкви Митрополита Київського і всієї України, Священноархієпископа Свято-Успенської Києво-Печерської лаври Блаженнішого Володимира (Сабодана).

У церемонії відкриття музею взяли участь радник Президента України – керівник Головного управління з гуманітарних і суспільно-політичних питань Адміністрації Президента України Ганна Герман, міністр культури України Михайло Кулиняк, намісник Свято-Успенської Києво-Печерської лаври

митрополит Вишгородський і Чорнобильський Павло, генеральний директор Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника Марина Громова.

Ганна Герман зачитала вітання Президента України Віктора Януковича. Михайло Кулиняк оголосив вітальні адреси Прем'єр-міністра України Миколи Азарова та Голови Верховної Ради України Володимира Литвина.

За заслуги перед Українською православною церквою та у зв'язку з ювілеєм Києво-Печерської лаври міністр культури Михайло Кулиняк був нагороджений Орденом Святого Рівноапостольного князя Володимира III ступеня.

Щороку заповідник і Лавру відвідують близько мільйона туристів та прочан з усіх країн світу. Відтепер у відвідувачів з'явилася можливість отримати вичерпну інфор-

мацію про головну православну святиню України, ознайомитись з основними віхами майже тисячолітньої історії найдавнішого монастиря Київської Русі, архітектурний ансамбль якого внесений до Списку Всесвітньої культурної спадщини ЮНЕСКО. У 20 музейних залах розташовано 900 оригінальних та копійних експонатів з фондової колекції Києво-Печерського заповідника, найдавніші з яких датуються давньоруським періодом (X-XII ст.). Принцип побудови експозиції – хронологічний.

Основне завдання, що ставили перед собою співробітники заповідника при створенні музею, – висвітлити розвиток і формування архітектурного ансамблю монастиря, унікального лаврського некрополя, ознайомити відвідувачів з діяльністю видатних історичних особистостей, пов'язаних з Лаврою.

Окремий розділ експозиції присвячений виникненню і діяльності Всеукраїнського музейного містечка і Києво-Печерського заповідника. Розділ, пов'язаний з відродженням і діяльністю монастиря у сучасних умовах, ілюструється матеріалами, лоб'язно наданими Предстоятелем Української православної церкви Митрополитом Київським і всієї України, Блаженнішим Володимиром та намісником Свято-Успенської Києво-Печерської лаври митрополитом Вишгородським і Чорнобильським Павлом.

Для кращого сприйняття тематики Музею історії Києво-Печерської лаври в його залах встановлене сучасне інформаційне обладнання, зокрема інтерактивні кіоски, де, за бажанням, можна переглянути цікаві архівні фото та відеоматеріали.

Експозицію розташовано у відреставрованих заповідником автентичних келіях соборних старців Києво-Печерської лаври XVIII століття.

СОЛДАТСЬКИЙ БОГ ЖИВЕ У ВІЙСЬКОВОМУ НАМЕТІ...

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.).

Уже майже місяць на полігоні для духовної опіки та забезпечення релігійних потреб військовослужбовців діє Храм архістратига Михаїла, покровителя воїнів. Храм облаштовано у військовому наметі.

У суботу за особистим бажанням було проведено хрещення кількох військовослужбовців:

– Я підійшов до святого отця і запитав, як пройти обряд хрещення, – розповідає матрос Денис Чекусь. – Його відповідь мене приголомшила: у морі, в цю суботу. Як він пояснив, – це так зване повне хрещення. Я ніколи навіть уявити собі не міг, що зможу на бойовому полігоні отримати не тільки бойове хрещення, але й духовне. Це пам'ять на все життя.

У Храмі воїни проходять сповіді, ознайомлюються з правилами поведінки в культових місцях, читають правила до причастя, молитовники, духовну літературу тощо. На думку отця Дмитрія, це великий духовний поштовх для воїнів, адже ніхто так, як священник, не знає тих проблем, з якими приходять до нього людина.

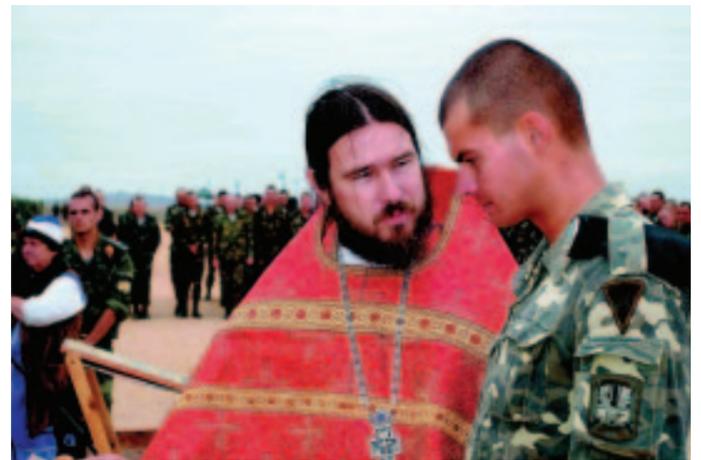
Священики живуть у таких самих умовах, як військовослужбовці, і харчуються з ними за одним столом.

Зі свого боку командири вітають перебування священнослужителів у таборі та відзначають не тільки значну повагу до них з

боку військовослужбовців, але й покращення військової дисципліни, більш сумлінне і відповідальне ставлення до виконання своїх обов'язків.

Очікується, що Божественні літургії проходять на полігоні «Опук» щонеділі і на свята, доки там перебуватиме особовий склад Збройних Сил України. Безпосередньо перед активною фазою навчань планується провести молебень під керівництвом архієпископа Августина та за участі представників Міністерства оборони України, Генерального штабу ЗС України та представників влади.

Руслан СЕМЕНЮК
(Регіональний медіа-центр Міністерства оборони України, м. Феодосія)
Фото Вадима МАР'ІНА

ЗАЧАРУВАЛИ АВТЕНТИКОЮ

Цей випадок я, напевно, згадувати ще довго. Хоча нічого особливого, на перший погляд, і не відбулося. Просто, блукаючи Києвом, вирішив трохи посидіти в ботанічному саду біля станції метро «Університетська». Не встиг далеко зайти углиб парку, як несподівано почув мелодійний автентичний спів. Приемні жіночі голоси виконували якусь народну пісню - мені здалося, що так можуть співати на Чернігівщині або на Сумщині. Пішов «на голос» і скоро побачив двох молодих дівчат, які сиділи на лавочці, і, не звертаючи уваги на відпочиваючих киян, співали так, ніби спілкувалися з Богом. Уважно дослухавши до кінця, підійшов до дівчат, привітався. Подивилися на мене з цікавістю, видно, не сподівалися на таку прихильну реакцію слухача. Подякував дівчатам за радість, яку вони приносять людям своїм співом. Адже багатьом вихідцям із села така пісня - як бальзам на душу. Та й корінні кияни не розбалувані автентичним співом, а є ж такі, хто народну пісню любить, - це вже Леопольду Яценку треба дякувати і його дітищу - хору «Гомін», що упродовж чотирьох десятиліть прищеплював високу пі-

сенну культуру мешканцям столиці. Не могло ж воно не «спрацювати»... І все ж спочатку вирішив, що дівчата родом із села або з маленького містечка. Проте виявилось, що помилився:

- Я - корінна киянка, - сказала дівчина, яка назвалася Лілією Дуткою, - навчалася в художньому інституті імені Бойчука. Там Василь Триліс, відомий керівник гуртів «Чумаки» і «Рідна пісня», зібрав студентів і організував молодіжний хор. А оскільки одночасно викладав у нас українознавство, то запропонував ходити на його хор і вчитися співати. З цього і почалася моя любов до пісні. Знаю вже близько сотні народних пісень! А чому ви так недооцінюєте Київ? Тепер про Західну Україну турбуються треба... Я там нерідко буваю і вже звернула увагу на те, як часто на весіллях звучить російська попса... Тому ми не будемо оглядатися на Галичину і Волинь, а житимемо так, як і належить жити мешканцям української столиці. Дарувати-мемо людям пісню, адже далеко не кожен народ володіє таким цінним скарбом! І відмовлятися від нього було б непростимою помилкою.

Подруга Лілії - Наталка Лазебник

зараз мешкає в Чернігові, хоча своїм умінням також завдячує київській пісенній школі - прожила у столиці цілих десять років:

- Мої батьки мешкають у Корсунь-Шевченківському, але вони у мене, на жаль, не дуже «співочі». А ось я люблю і танці українські, і пісню. Взагалі, все українське мене притягує серцем! Тепер я і в Чернігові можу заспівати на вулиці, якщо душа того бажає. І, знаєте, люди непогано реагують... А стосовно Києва, то декілька разів ми співали на Андріївському узвозі, в Маріїнському парку, на Софіївській площі, в Пирогово, біля історичного музею.

Пісня має і оздоровчу, і виховну функцію. Хочеться, щоб кожна проспівана нами пісня не просто гарно звучала, але й очищала душу, підносила дух і нагадувала, що всі ми - діти Божі...

Ці мудрі слова молоді киянки і такої ж юної чернігівчанки в українській вишиванці настільки схвилювали мене, що я ледь у голос не вигукнув: «Еврика!» Це ж не обов'язково створювати нові великі інституції, покликані зберігати зникаючу в безжалюгідних жорнах глобалізації первісну народну культуру (та й де тепер знайдеш гроші на культуру?), значно ефективніше надати слово оцій талановитій свідомій юні, просто треба їй створити кращі умови для самореалізації. Зробити автентичний спів у місцях відпочинку киян (чернігівців, сумчан, житомир'ян, черкашан, сімферопольців тощо) модним. Звичайно, тут знадобляться неабиякі зусилля патріотів і подвижників. То нехай і попрацюють над проблемою психологи, соціологи, просвітяни, представники патріотичних громадських організацій... Невже громадянське суспільство не впорається з таким шляхетним завданням? На прохання попросив у дівчат дозволу їх сфотографувати. Не заперечували, але наполягли - якщо фотографуватися, то утрюх. Адже щоб зберегти нашу народну пісню, потрібні не лише знавці фольклору і добрі виконавці, але й вдячні слухачі. Це єдине нерозривне ціле!

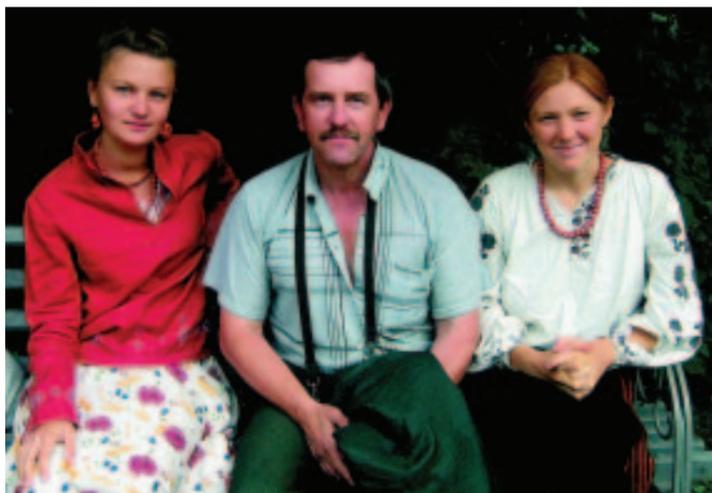
Сергій ЛАЩЕНКО

ВІДРОДИМО ПІСЕННЕ СВЯТО!

Редакція «Кримської світлиці» звертається до читачів із закликом - давайте гуртом відродимо традиційні пісенні свята, які газета проводила кілька років тому, - конкурси авторської пісні, найпопулярніших пісень, найкращих виконавців. Пропонуємо у жовтні, на Покрову, і на день народження «Світлиці», у грудні, повторити фінальний конкурсний концерт 2009 року, в якому брали участь самі читачі. Просимо самодіяльних артистів, які хотіли б знову виступити на пісенному святі, підтвердити свою участь у ньому.

Телефонуйте: (0652) 51-13-24; (050) 957-84-40.

ФОТОЛИСТ

Щиро вітаю вас із відродженням редакції! Це велика радість для мене! Якщо можна, надрукуйте мої фото з відкриття погруддя Степана Бандери в м. Кременці на 20-річчя Незалежності України. Була служба Божа, ветерани УПА. Слава справжнім героям і Україні!

З повагою - Михайло Томович Телішевський, ваш давній читач і позаштатний автор.

* * *

Як повідомили у прес-службі обласної організації Конгресу українських націоналістів, ініціативу кременецького КУНу вдалося реалізувати завдяки місцевому меценату Володимирі Чубу, який взяв на себе усі матеріальні затрати.

Участь у відкритті пам'ятника взяли мер Кременця Олексій Ковальчук, голова Конгресу українських націоналістів Степан Брацюнь, представники громадськості.

Після відкриття пам'ятника єпископ Тернопільський і Буцацький Української православної церкви Київського патріархату Нестор відслужив панахиду за С. Бандерою.

Окрім цього, він з благословення Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета нагородив В. Чуба за заслуги з відродження духовності в Україні та утвердження помісної Української православної

церкви Орденом Святого Рівноапостольного князя Володимира Великого III ступеня.

Завершилися урочистості виступом хору національно-патріотичної пісні із міста Збараж та хору «Заграва».

Минулого року, за повідомленням УНІАН, пам'ятник С. Бандері також було відкрито у селі Струсів Тербовлянського району.

Фото Михайла Телішевського

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ! Просимо вас посприяти у налагодженні інформаційно-популяризаторських осередків «Кримської світлиці» у Криму й усій Україні. Відгукніться, хто міг би допомогти в організації передплати і поширення газети на місцях, хто став би її позаштатним громадським кореспондентом і розповсюджувачем. Допоможіть українському просвітницькому друкованому Слову утвердитися в інформаційному просторі!

Телефонуйте: (0652) 51-13-24; (050) 957-84-40.

ПОВІДОМЛЕННЯ	Отримувач платежу: ДП «Газетно-журнальне видавництво» р/р 37128003000584 в УДК м. Києва МФО 820019, Код 16482679																							
	П.І.Б. _____ Адреса доставки: індекс _____ м. _____ вул. _____ буд. № _____ кв. _____ домофон _____ тел. _____																							
КАСИР	Передплата на газету «Кримська світлиця» на 2011 рік по місяцях (вартість передплати на 1 місяць - 7,00 грн)																							
	<table border="1"> <tr> <td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td><td>7</td><td>8</td><td>9</td><td>10</td><td>11</td><td>12</td> </tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </table> <p>Сума, грн _____</p>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12													
КВИТАНЦІЯ	Отримувач платежу: ДП «Газетно-журнальне видавництво» р/р 37128003000584 в УДК м. Києва МФО 820019, Код 16482679																							
	П.І.Б. _____ Адреса доставки: індекс _____ м. _____ вул. _____ буд. № _____ кв. _____ домофон _____ тел. _____																							
КАСИР	Передплата на газету «Кримська світлиця» на 2011 рік по місяцях (вартість передплати на 1 місяць - 7,00 грн)																							
	<table border="1"> <tr> <td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td><td>7</td><td>8</td><td>9</td><td>10</td><td>11</td><td>12</td> </tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </table> <p>Сума, грн _____</p>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12													

Нагадуємо читачам, що до кінця поточного року «Кримська світлиця» - у рахунок погашення боргу - надходитиме поштою на адреси передплатників, які з відомих причин не змогли отримувати газету у 2010 р. Через порушені договірні стосунки придбати «Світлицю» в кіосках «Союздруку» чи передплатити її на 2011 р. на пошті поки що не можна, але є вихід - передплата через бухгалтерію Газетно-журнального видавництва (див. опубліковану вище квитанцію). Для того, щоб передплатити газету «Кримська світлиця», необхідно: заповнити квитанцію, сплатити в будь-якому банку, надіслати копію оплаченої квитанції: поштою - 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1; факсом - (044) 498-23-63, 498-23-64; електронною поштою - sydorenko.iryana@gmail.com

З усіх питань стосовно передплати звертайтеся до Ірини Сидоренко. Тел./факс: (044) 498-23-64.
НА 2012 РІК «КРИМСЬКУ СВІТЛИЦЮ» ВЖЕ МОЖНА БУДЕ ЗВІЧНО ПЕРЕДПЛАТИТИ У ПОШТОВИХ ВІДДІЛЕННЯХ.
ПОТОЧНІ НОМЕРИ ГАЗЕТИ МОЖНА ОТРИМАТИ ТАКОЖ І В РЕДАКЦІЇ. КОНТАКТНІ ТЕЛЕФОНИ: (0652) 51-13-24, 51-13-25.

Як ніколи сьогодні актуальні слова про українську мову — Анатолія Григоровича Погрібного (1942—2007) — літературознавця, науковця, письменника, критика і публіциста, політичного, культурного і громадського діяча. Саме Анатолій Погрібний — на радіо й телебаченні, у ЗМІ закликав націю повсякчас стояти на сторожі рідного слова. І неспроста. Прикметою нашого часу стало реанімування, здавалося б, похованих ще в XIX сторіччі різноманітних розвінчувальних “теорій” щодо походження, міри самостійності та якості і українського народу, і його мови, не випадково спостерігаємо у нинішній час лавину осмикувань, глузувань, наклепів, інсинуацій, перебрівувань усього, що пов’язане з українством. Досить згадати, наскільки судомно доводять антиукраїнські сили, буцімто ледь уже не всі українці невинно поросійщились та національно відродуватися не бажають, буцімто згодні вони існувати тільки в загальноросійському розливі, у кращому випадку, — на

засадах усе того ж малоросійського етнографічного “своєобразія”. Аналіз під цим кутом зору продукції сучасних засобів масової інформації, що діють в Україні, розкриває моторошливу картину збиткувань над — попри все — ще живою душею українського народу. Про всі ці суспільні болячки розповідав А. Г. Погрібний на радіо в публіцистичній передачі “Якби ми вчилися так, як треба”, палко і послідовно виступаючи на захист української мови. Але я зупинюся на виданні “Поклик дужого чину”, удостоєної 2006 року Національної премії України імені Т. Г. Шевченка, де Анатолій Григорович висловив протест проти принизливого становища, в якому перебуває у нашій державі українська мова.

Віктор ЖАДЬКО, доктор філософських наук, професор, директор Інституту соціально-культурних комунікацій та менеджменту Національної академії керівних кадрів працівників культури і мистецтв, радник міністра культури України.

“Поклик дужого чину” (К., видавництво “Просвіта”, 2004 — 496 с.), — це відверта, інколи до щему в серці, розмова письменника і громадсько-культурного діяча Анатолія Погрібного про мову, її сьогоднішню та майбутню, її духовного відродження народу. Це видання продовжує і доповнює його попередні гостроактуальні публіцистично-наукові видання — “Розмови про наболіле, або Якби ми вчилися так, як треба” (1999), “По зачарованому колу століть” (2001), “Раз ми є, то де” (2003), книжки, що здобули широкий суспільний резонанс, зацікавленість проблемою шанувальників українського слова.

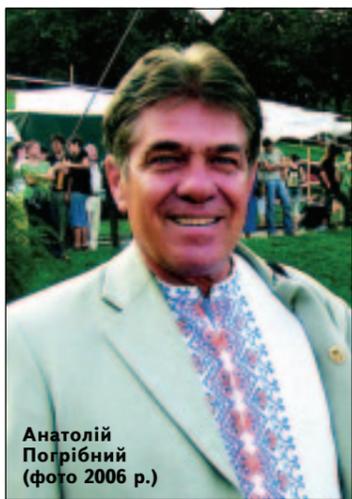
Що ж болить Анатолію Григоровичу, що в дні уже здобутої Незалежності непокоїть письменника? Криком кричить його небайдужа душа за руйнування духовно-культурне, зокрема мовне, яке може послабити навіть таку величну державу, як Україна не меншою мірою, ніж будь-які шантаж та економічні диверсії. Та, головне, непокоїть тому, що ми — українці! Від того, що нам дорога національна честь і гідність, тому що від ідеалу, виплеканого багатьма найбільшими патріотами нашого народу, бачити Україну справді повносило національною державою українського народу з усіма національними пріоритетами (мовою, культурою, економікою), ми не відступимося ніколи.

І не мав спокою професор А. Погрібний, що нищить берегиня нашої вічності — мова, а відтак — народ, нація, наші минула та сучасне зможуть втратити майбуття, якщо усією громадою не стати на заstorozі й не згадати пророцьке: “Я на сторожі кола їх Постаблю слово”. І письменник бореться словом, криком кричить, волає, зводить руки до неба, аби дослухалися до таких оголених і мовних, і національно-духовних проблем Вітчизни чиновники, держава. А турбуватися є чого не тільки майстрові слова, а й нації...

У книжці письменник наводить чимало переконливих фактів, витягів із листів читачів і радіослухачів, розмірковує, радиться, сумнівається, дискутує зі своїми шанувальниками, пропонує вихід. Як професійний мовник та Майстер пера веде А. Погрібний літературно пустилею свій народ і вказує путь із безвиході. Попервах Анатолій Григорович дійшов сумного висновку: чим більший “стаж” нашої відродженої державності, тим неприроднішою та потворнішою сприймається ситуація у країні з українською мовою. Так, ще й досі за обставин, коли українці становлять більшість населення у всіх областях України (виняток — Крим), у десятках і десятках міст, містечок і сіл (Схід, Південь) відсутня українська школа.

Особисто письменник А. Погрібний одержав тисячі листів, автори яких оскаржують ту неймовірну ситуацію, що в багатьох точках України є проблемою знайти в кіосках бодай одну українську газету.

Порівняймо: у травні 1929 року М. Скрипник підкреслював у доповіді на XI Всеукраїнському з’їзді Рад: “Уже до 1927 року продукція українських книжок наших українських видавництв була більша, ніж за 130 років

Анатолій Погрібний (фото 2006 р.)

КОЛИ ДОЗРІЄ ДУША УКРАЇНЦЯ?

попереднього існування нової української літератури. Ми вже у 1928 році щодо загальної кількості книжкової продукції УСРР, порівняно з передовими капіталістичними країнами, посідаємо дев’яте місце. За темпами зростання книжкової продукції УСРР посідає шосте місце, за кількістю книжок, що припадають на кожну душу населення, ми стоїмо вже порівняно з усіма капіталістичними країнами на 7 місці. Кількість українських часописів має 232 назви, загальний річний тираж 34 970 примірників. Російських газет маємо 19 назв і 423 тисячі примірників. Шкіл соввику з українською мовою вкладалися було 81, російською — 7,1 відсотка.

“Бодай часточкою таких показників чи й можуть похвалитися керівники нинішньої України вже як незалежної держави?” — справедливо запитує професор Погрібний і з сумом констатує, що, якщо і були б названі якісь цифри, то лише цифри занепаду, руйнування. Такі, наприклад: “Сьогодні в Києві налічується 600 ресторанів, 450 заправочних бензоколонок і ...6 книгарень. Шість, а було 15—20 років тому — 120!”

Невтішні цифри наводить автор про книгодрукування та періодику: 2002 року українською мовою виходило в нас близько 16 мільйонів примірників газет, російською — 25 млн., а загальний відсоток друкованих ЗМІ українською мовою становив, за даними Рахункової палати України, тільки 20,7 відсотка; на одного українця припадає 27 примірників газет, а на того громадянина України, який вважає себе росіянином, — 178 примірників (або за даними Рахункової палати: на 100 українців припадає 46 примірників друкованої продукції рідною мовою, а на 100 росіян в Україні — 386 примірників); порівняно з 1927 роком кількість назв газет російською мовою зросла у нас майже у 63 рази і становить на даний час 1195 назв; на кожного громадянина України нині випускається лише 0,36 книжки щорічно, при цьому на одну книжку українською мовою припадає 56 книжок мовою російською; загалом же частка національних товарів культурної індустрії становить на нашому внутрішньому ринку: книжок — 7, аудіовізуальних творів — 5,

кінопродукції — близько 7 відсотків...

Якби зміг дізнатися про ці сьогоднішні моторошні успіхи в україністичній той же таки комуніст, нарком М. Скрипник, чи не застрелився б він удруге?

Буквально антиукраїнською — інакше й не скажеш, стверджує у виданні Анатолія Погрібний, є ситуація у сьогочасному телевізійному просторі. Так, частка вітчизняних фільмів займає лише 10 відсотків екранного часу, тобто на 90 і більше — телерепертуар формується з іноземними (всупереч установленій Законом обов’язкової тридцятивідсоткової квоти для показу національних фільмів); тяжкі часи пережить і саме виробництво кінопро-

дукції. Досить сказати, що порівняно з початком 90-х років випуск фільмів за підтримки держави скоротився майже в 30 разів.

У реаліях сьогоднішньої як же часто зустрічаємося ми з просто спотвореним, викривленим уявленням про права людини, про свободу слова! Кинуті лайном на саму українську державність — споконвічну мрію українців — дехто вважає свободою слова. Поглумитися з Тараса Шевченка та інших національних світочів — свобода слова. Висміяти українську мову — свобода слова. Виставити українців у вигляді примітивних, недолугих, дубуватих, ні на що не здатних, тугоголових і т. ін. “салоїдів”, у яких “де два українці, там три гетьмани”, та які все віддадуть і продадуть за те ж “сало”, — свобода слова. І цинічне проголошення деякими обласними радами, як-от Донецькою, Луганською, Харківською, Дніпропетровською, російської мови офіційною — теж свобода слова?

“Стоп!” — зупиняє руйнівний шквал проти української мови письменник А. Погрібний і запитує: “То усе це — свобода слова чи свобода руйнації української Держави? Право людини на будь-які дії в межах законності чи право антиукраїнської, антиконституційної, зрештою, антидержавної діяльності? Ще сплутає хтось це, в тому числі на владних рівнях, з демократією?” Але, як мовиться, позбав нас, Всевишній, від такого.

Фактично у наш дні на теренах України, про Незалежність якої мріяли та домагалися її мільйони українців, зокрема й ті, що опинилися в діаспорі, повним ходом здійснюється мовна неоколонізація, моторошливі здобутки якої дістають свій вияв у таких, наприклад, фактах: нині на 85% по-російському функціонують засоби масової інформації; з кожних десяти книжок на книжковому ринку лише одна українська, а дев’ять — російські; у сфері аудіовізуальної продукції ступінь зросійщення сягає 97%; незважаючи на суттєве зростання кількості шкіл з українською мовою навчання, у сотнях населених пунктів Сходу та Півдня України українські школи відсутні, а в деяких містах, як-от Донецьк, Дніпропетровськ, Запоріжжя,

справа дійшла напередодні Конгресу навіть до закриття деяких українських шкіл; за винятком Галичини, зоною майже суцільного зросійщення залишається більшість вищих навчальних закладів; українська мова не стала повсякденною переважаючою мовою багатьох структур влади, а відтак — промисловості, транспорту, армії, торгівлі, побуту; у країні штучно нагнітається атмосфера упередженого, зверхньо-поблажливого ставлення до українського слова як такого, що, мовляв, не може конкурувати з мовою вчорашньої метрополії.

Усе це важко інакше розцінювати, про що наголошує автор книжки, як явища мовного етноциду та грубого порушення прав нації та прав людини на своїй рідній землі. Не випадково лишаються невиконаними та підданими забуттю всі постанови українських урядів перших років Незалежності, спрямовані на вправлення мовних деформацій у країні; не випадково на рівні влади їх — замість цілеспрямованого подолання — усе частіше виправдовують наскрізь фальшивими тезами на кшталт “так історично склалося” та “відбуваються природні процеси в умовах глобалізації”; не випадково не слабшають домагання надати російській мові статусу також державної (офіційної) в Україні,

одна до одної мови, у нерівній взаємодії яких (одна обороняється, друга — агресивно наступає) і витворюється цей мовний симбіоз. Зрозуміло, що наразі йдеться про те, що хоч за своїм складом російська й українська мови мають повний чи частковий збіг, як згадувалося, лише на 62%, належать вони до однієї, східнослов’янської мовної групи. Тобто це той випадок, коли одна група з іншою сумісна, а якщо додати до цього ще й загальновідомі обставини довготривалого та невідступно-жорсткого зросійщення українських теренів, то дивуватися з того, що суржик так буйно у нас розкорінився, не доводиться. То що — ми приречені на збереження суржику? Суржикізація триватиме? Ні, не триватиме — зупиниться, як тільки ми доб’ємося того, що курс державотвернення буде, нарешті, у нас відрегульовано в тому напрямі, про який уже згадувалося, — у напрямі будівництва у нас національної Української Держави, а сказавши інакше — нормального держави типового європейського зразка. Типовий же європейський зразок якраз і означає: держава, яка ґрунтується на духовно-культурних засадах даної нації.

Із боєм я читав у книжці А. Погрібного про “самопочу-

вання” української мови і в Шевченковому краї, де цитовано лист його земляка А. Лугового: “У Черкасах російська мова є панівною, і фактично йде нова хвиля русифікації. Українське населення Черкас здебільшого соромиться говорити у громадських місцях українською мовою. А молодь, студентство спілкується, як правило, російською. Вітвіски — для окозамілювання. Особливо насаджують зросійщення так звані бізнесові структури. У перші роки Незалежності багато приватних й інших оголошень на вулицях були українською мовою, тепер же — здебільшого російською. В україномовних церквах (їх лише три в Черкасах) людей мало, по 3—4 десяткі осіб”.

“Іноді я просто вмиваюся слізьми від безсилля і розпачу, — крик з іншого краю Черкащини, з Умані, який ліне з уст слухача авторських передач письменника — Г. Шевчука, — невже оті битви за депутатський мандат та міністерські портфелі — то для того, щоб швидше завернути Україну в надуману колись слов’янських народів, з якої ми ледве видряпались, або для того, щоб скорше запровадити російську мову як державну? Господи, як же захистити нашу мову від зайд нахабних, від мутантів?”

А й справді: невже йдемо до того, що в нашій багатющій мові, зокрема, в серці України — Черкаському краї, краї Богдана і Тараса, незабаром залишаться кілька десятків українських слів, як-от: хліб, сало, ковбаса, горілка, картопля; решту ж замінять англіцизми? Душа болить споглядати все це: від безсилля хочеться волати на весь світ: рятуйте нашу мову!

Усі названі вище й не названі проблеми, що їх належить вирішувати у сфері освіти, за усієї своєї болючості, не можуть, однак, не пов’язуватися з першопочатковою, визначальною: навчання — в ім’я чого? В ім’я формування яких світоглядних принципів? На якій світоглядній основі? У якому зв’язку з завданнями державотвердження українства?

Отже, А. Г. Погрібний не оминав і мовної проблеми, що турбує освітан держави й сьогодні.

МИТТЄВОСТІ СЕРЦЯ

Ця сфера, на думку Анатолія Григоровича, недостатньо або поверхнево перейнята українським змістом, до свідомості вчителів ще й досі не доведено велике багатство української національної педагогічної думки, у наш дні здійснено прямий відступ від затверджених 1998 року Кабінетом Міністрів України стандартів шкільної освіти, що ними було віднесено й таку вкрай важливу в умовах України дисципліну, як українознавство. Натомість у педагогічній практиці частогусто заявляють про себе космополітичні підходи, які базуються, однак, на основі російської мови та культури, протиставлених мові та культурі українській. Попри посутнє розширення мережі шкіл з українською мовою навчання, у деяких областях України усе ще триває виборювання громадянами права на українську школу, фактично зовсім відсутню у невеликій кількості міст, селищ і навіть сіл Сходу та Півдня країни. Усе виразніші ознаки потворності набуває і таке поширене, окомілювальне явище наших днів, як українськомовна школа за статусом, але українозневажливість за суттю. Зрештою, грубе ігнорування вимог єдиного мовного режиму в наших навчальних закладах набуло вже майже епідемічного, ніким не контролюваного характеру, що нерідко прирікає нашу мову на роль якоїсь новітньої латини — вживаної на уроці, але не обов'язковою чи й не потрібною поза ним, починаючи зі шкільного коридору. Промовистий факт: і понині сотні дитячих будинків, інтернатів та інших закладів для дітей-сиріт ("державних дітей") функціонують поза будь-якою логікою — не державною, а російською мовою.

Зоною майже суцільного зросійщення лишається на більшій частині території України й вища школа, і це, варто підкреслити, переконливо стверджує професор А. Г. Погрібний, у той час, коли освітянське чиновництво протидіє впровадженню українознавства, загалом з року в рік скорочує курс українознавчих дисциплін, особливо в негуманітарних вищих навчальних закладах.

Із цього бачимо, що українська ситуація тим і своєрідна, що в нас поняття "мама мови" та "родова мова" поспіль, особливо серед міського населення, не збігаються. Тому й потрібно широко пропагувати істину: рідна мова — не конче, не завжди та, якою ми найчастіше говоримо. Основа слова рідна (ясно це чуємо) — рід. Тобто рідна мова — то насамперед мова роду кожної людини, мова наших батьків, дідів, прадідів і т. д. — саме нашого роду, що йде у глибини віків. Відтак цілковитим нонсенсом є те, що немало хто, визнаючи, що його рід український, водночас вважає, буцімто його рідна мова вже не українська, а для прикладу, російська.

Який же вихід із мовної проблеми, що нині склалася в Україні? На думку письменника Анатолія Погрібного — не мовчати (що робив безперервно сам і заповідав усім нам), діяти, і це — найгарантованіший шлях до того, щоб українська людина загубленою на своїй землі не почувалась. Годі й доводити, що в наших обставинах важливим чином задля України може бути вже те, що не є найскладнішим: послідовність у спілкуванні українською мовою, фізична присутність індивіда в числі тих, котрі час від часу виходять заявляти й боронити інтереси українства в ті чи інші маніфестаційні способи, як от і в дні наших національних свят. Відтак те, наскільки нас багато, залежить від кожного. Поклик чину мусив би озватися в кожному, кому болить нинішній стан України та її мови. Від здатності кожного пред'являти претензії також і самому собі, від готовності до бодай елементарного чину в ім'я зміцнення позицій українства і залежить наша загальна національна сила.

У творчості є одна властивість, яка істотно відрізняє її від інших видів діяльності людини. Митці художнього слова, живопису, музики створюють такий інтелектуальний продукт, який за законами краси і змісту, навіть без самого автора, з індивідуального стає надбанням нації, країни і, перетнувши її межі, здобуває планетарне визнання.

Відомого кримськотатарського поета, заслуженого діяча мистецтв України Юнуса Кандима не стало 20 березня 2005 року, а у Всеукраїнському інформаційно-культурному центрі, де він працював останні чотири роки, поєднуючи свою творчу і видавничу роботу з викладацькою на факультеті кримськотатарської і турецької філології в Кримському інженерно-педагогічному університеті, кожного року на початку вересня з нагоди річниці його народження (народився майбутній поет 4 вересня 1959 року в с. Аккургані Аккурганського району Ташкентської області Республіки Узбекистан) відбувається літературний вечір. Цього разу на нього прийшли ті, хто знав і працював поруч із ним ще в юності, колеги, учні, приїхала з Туреччини донька Хатідже, яка навчається в університеті Анкари.

Фрагментом першої поеми Юнуса Кандима «Ліси шумлять» з його першої збірки поезій «Ти на море схожа», що вийшла друком у 1988 році, ведучий зустрічі у літературній вітальні ВІКЦ, заслужений артист Автономної Республіки Крим Аркадій Вакулєнко почав розмову про поета, для якого слово було головним робочим інструментом, науковостилістичним засобом і площиною для засвоєння історії і культури кримських татар, літопису сьогодення і філософських роздумів віршованими строфами про майбутнє.

*Про серцю дорогий півострів,
Про наш Сиваш і наш Салгір,
Про моря лазуровий*

*простір,
Про синь і зелень
Кримських гір.*

Із студентськими поезіями випускником відділення кримськотатарської мови і літератури Ташкентського державного педагогічного інституту ім. Нізамі Юнус прийшов у редакцію республіканської кримськотатарської газети «Ленінський прапор».

— Ми працювали в одному відділі, — згадує поет Аблязіз Велієв. — Наші столи стояли поряд, і я бачив, як він освоював клавіатуру друкарської машинки, готуючи в номер листи читачів і свою першу статтю, як

не приховував радості від їх публікації в газеті.

Потік листів у редакцію став ще більшим після опублікування в 1988 році у газеті, а в 1989-му — в журналі «Зірка» кримськотатарською мовою поеми «Ліси шумлять». Читачі надсилали молодому автору свої відгуки і враження від прочитаного, а як онуку вчителя Таїра Умерова, головного героя твору (дідуся), — особисті спогади про роботу поруч із ним, зустрічі на педагогічних конференціях і семінарах.

Цей успішний літературний дебют з розмахом на поетичний твір великого формату, який торкнувся серцевих струн усіх кримських татар у депортації, Юнус Кандим продовжив розвивати, наповнюючи новим змістом, та експериментувати з віршованою формою у наступних поезіях. За фото-знімками свого азербайджанського друга Решада Меджида про їхнє перебування на Апшероні — півострові, де розташоване місто Баку, він створює поему «На берегах Хозару» (так азербайджанці називають Каспій) у формі тринадцяти віршованих світлин. У них він розмірковує про взаємосхожість поета і фотографа. Якщо фотограф увічнює зовнішню мить людського життя, якої більше не буде, то вірш — мить у серці поета, яка вбирає в себе шляхи, моря, смутки, радощі, сльози, добро і зло, гріх і справи всеблагі нашого Всесвіту.

— Від світлин, які ти надіслав мені, віє духом історії, — пише Ю. Кандим у листі-відповіді. — А я адресую тобі свої світлини — зазнімовані моїм серцем миті, назавжди неповторні миті:

*Міцні ми, непоборні,
нездоганні, —
І крила наших доль —
у розгортанні.
Ми — велетенські
корабельні сосни,
Що вкоренились
між згромаддя скель.
Ми — ніжні, а проте стійкі
у бурі, —
Прозоросерді й чисті,
мов кришталь...*

Цей творчий період Баку — Сімферополь датується груднем 1989 — травнем 1990 року. А в 1997 році у Києві була видана двома мовами — кримськотатарською та українською — друга книга поета «Жовта мить», третя «Нитка надії» (кримськотатарською мовою) — у 2001 році в Сімферополі.

Пишучи в жанрі візуальної і зорової поезії, Ю. Кандим відродив такі його види, як паліндром і акровірш. Наприклад, акровірш останній раз до нього був написаний кримськотатарським поетом Ю. Теміркая в 1938 році. Спільно з кримським поетом М. Мірошниченком Ю. Кандим підготував

до друку три томи антології кримськотатарської літератури: поезії — «Окружина сонця» та прози — «Молитва ластівок», які вийшли вже після його смерті. Він написав понад тридцять наукових статей, у тому числі науково-публіцистичний нарис «Курталтай: як це було» і монографію про першого голову кримського уряду Кримської Демократичної Республіки (1917–1918 рр.) Н. Челебіджихана «Не заросте травою поле бою...», є укладачем і редактором майже двадцяти художніх, науково-популярних книг, підручників, навчальних посібників і словників.

Творчу спадщину Ю. Кандима складають також переклади кримськотатарською мовою творів українських, російських, білоруських, узбецьких, азербайджанських, казахських, каракалпацьких поетів і прозаїків. Він брав участь у багатьох конференціях, симпозіумах, які проводилися в Туреччині, Румунії, країнах СНД. Його зусиллями повернуто у культуру кримськотатарського народу творчість великого романіста тюркського світу, який живе у Великій Британії і пише турецькою мовою, кримського татарина за національністю Дженгіза Дагджи. У період з 1992 до 2001 року Ю. Кандим переклав п'ять його романів. На початку 2005 року він привіз із Лондона дев'ять касет із записами розмов із Д. Дагджи.

— Треба розшифрувати, — сказав він.

Не встиг. Смерть, про яку він, за словами А. Велієва, у художньому трактуванні написав найбільше з кримськотатарських поетів, і в його власну долю внесла чорні корективи.

— Можливо, тепер за батька виконають цю роботу сини Тимур та Емір, які вже закінчили університети? — висловив він своє припущення — побажання.

Такий досвід роботи з архівом поета вже є у сім'ї. У 2009 році вийшла друком кримськотатарською мовою книга Ю. Кандима «Немає сну в очах», в якій опубліковано його оповідання, вірші, пісні, літературні статті і спогади, що знаходилися в рукописах, та фотографії. Її уклала його

дружина Сабріє Кандимова, провідний редактор редакційно-видавничого відділу ВІКЦ.

Юнус Кандим зібрав майже весь втрачений за роки депортації кримськотатарський фольклор, був знавцем ханської поезії. А коли йому одного разу в Лізі кримськотатарських жінок висловили зауваження, що сучасні поети мало віршів присвячують жінкам, він заперечив: це не так. А для підтвердження своїх слів наступного разу приніс великий список такої літератури.

З книжковим фондом Кримськотатарської республіканської бібліотеки ім. І. Гаспринського поет працював щодня. Її працівники згадують, як на кожне запитання, яке б йому не поставили, він, знявши окуляри, завжди давав обґрунтовану вичерпну відповідь. Коли у закладі започаткували проведення конкурсів дитячої творчості, Ю. Кандим написав Положення про нього, а потім багато років за іншим його творчим проектом вів молодіжний поетичний клуб «Ільхам» («Натхнення»).

Учасник клубу — талановитий молодий поет Сейран Сулейман, його нинішній керівник Шер'ян Алі, мистецтвознавець Ельміра Черкезова згадували, як, очолюючи Фонд кримськотатарської культури, Ю. Кандим реалізував один із масштабних національних проєктів — Дні кримськотатарської культури в Ялті. Так здійснилася і його давня власна мрія: на березі Чорного моря, яке він так любив і якому присвятив багато поетичних рядків, його рідною мовою звучали поезії, пісні, ставилися спектаклі, експонувалися живописні полотна і вироби майстрів національного декоративно-прикладного мистецтва. І сам він в той момент у своєму довгому чорному пальті з відчуттям гордості за свій народ декламував на набережній:

*Благословен я,
Чорномор'я син,
Бо маю материзну і вітчизну.*

Не кожен із літераторів і за сімдесят років життя зможе зробити стільки, скільки, за словами голови Спілки кримськотатарських письменників Різи Фазила, встиг за свої сорок п'ять Юнус Кандим, хоч сам автор уже на той час класичної поезії, що вивчалася у школах і вищих навчальних закладах, оцінював свої заслуги скромніше: і вірші були для нього лише хобі, і текстів для пісень ще написано мало, і літературознавчу публіцистику треба видати окремою книгою. Він був у своєму близькому оточенні джерелом оптимізму і життєрадісності, а для свого народу — людиною-всесвітом, космосом. З іскринки, що горіла в ньому, продовжують світити сьогодні промені глибокої філософської думки мислителя, мистецтва досконалості художнього слова і звучати в піснях музикою серця.

Валентина НАСТІНА

На фото: Юнус Кандим; дружина поета Сабріє Кандимова; спогадами про Юнуса Кандима діляться голова Спілки кримськотатарських письменників Різа Фазил і кримськотатарський поет Аблязіз Велієв.

(Закінчення. Поч. у №13-14)

Поки Лера лікувалася, радянська війська відкинули фашистів на триста кілометрів від Москви. І ось тепер юнариєм Соколова повернулася на свої позиції, навіть гармати стояли на тому ж місці, де вона підбила ворожий танк. Шкода тільки — не до своїх бійців попала. Зовсім інший полк стояв тут.

У 177-му гвардійському артилерійському полку польової артилерії Леру прийняли радо. Бійці першої гармати, де вона була навідником, спорудили їй у своїй землянці з ковдр окремих кучок. Над входом висів суворої напис: «Стороннім вхід заборонений!» Лера довго сміялася, побачивши цей напис. Хоч і нова була фронтова сім'я, але скоро бійці гарматної обслуги стали, мов рідні. Вона була єдиною дівчинкою в артполку, і кожен, як тільки міг, виявляв піклування про юного артилериста. Наближалася 8-е березня і артилеристи готували пам'ятні сувеніри для Лери.

З новою технікою дівчинка освоїлася швидко і вже тричі брала участь у відбиванні ворожих танкових атак. Слава про точний окомір юнариєм Соколової дійшла до комбата, і капітан Жуков приїхав у розташування першої гармати, щоб особисто познайомитися з навідником Соколовою.

— Лера? — перепитав він, вперше почувши таке ім'я.

— Так мене мама назвала, — пояснила зникла Лера. — А взагалі — Калерія.

— Ну що ж, гарне ім'я, — м'яко посміхнувся в пухнасті чорні вуса комбат. — І ми називатимемо тебе Лерою, як мама. — Помовчавши, додав: — Якщо тебе, дочко, хто-небудь образить, відразу ж приходь до мене. Нікого не пошаджу!

— Ні, ні. Мене ніхто не ображає, не кривдить, — з поспішністю запевнила комбата дівчинка. — Усі ставляться до мене, як до рідної.

— Це добре, — знову посміхнувся у вуса Жуков, але відразу ж погасив посмішку і, дивлячись кудись поверх хутрянної шапки навідника, зовсім офіційно сказав:

— У мене до тебе справа, Соколова.

Лера, відчувши тон наказу в його голосі, клацнула каблучками армійських чобіт і, виструнчившись, відповіла:

— Слухаю, товариш капітан!

— Праворуч від позиції гітлерівців, між двома тополями, голубу баню церкви бачиш?

— З хрестами?

— Саме так, з хрестами. Та тільки хрести фальшиві. Їх установили зовсім недавно. В хрести фашисти вмонтували оптику, щоб вести спостереження за нашими позиціями. Словом, там спостережний пункт їхнього дивізіону. Наші розвідники засікли коректувальників, але підійти близько не можуть: гітлерівці посилено охороняють церкву. Так ось, як тільки вони розпочнуть стрілянину, — а саме в цей час працюють коректувальники, — ми повинні першим же снарядом знищити що баню. Усе залежатиме від твоєї наводки, Соколова. Повинна спрацювати, як справжній ювелір! Ось таке завдання, гвардії молодший сержант.

— Постараюсь, товариш гвардії капітан!

— Постарайся, дочко, постарайся.

Комбат ще не залишив розташування першої гармати, коли фашисти раптом відкрили артвогонь, і ворожі снаряди почали точно лягати на позиції 177-го гвардійського артполку. Дружним залпом відповіли ворогу гвардійці. Не стріляла лише перша гармата. Лера уважно обернула рукоятку наводки, припавши пильним поглядом до окуляра, ловлячи баню на перехрещенні ризок. Потім опустила приціл нижче, на рівень віконного отвору. Почувши повідомлення навідника — «Єсть!», сержант Кустов скомандував: — «Вогонь!»

Снаряд влетів точно у віконний отвір і вибухнув всередині кам'яної вежі. Баня судорожно зригнулася, нахилилася і важко гупнула на землю.

— Прівіще у тебе, дочко, правильно, — радісно обняв Леру комбат. — І око справді соколине. Дуже дякую тобі, Леро, за ювелірну роботу.

А за тиждень фашисти пішли в контр наступ. Бомбові і артилерійські удари наносились майже одночасно.

Батарей капітана Жукова вела безперервний артвогонь, відбиваючи одну за одною ворожі атаки. Несли великі втрати й гвардійці. Коли біля першої гармати не залишилося жодного підшошика снарядів, Лера побігла на склад боєприпасів. Прив'язавши лямки для переносу поранених до ящика і одягнувши їх на плечі, дівчинка волоком тягнула снаряди до своєї гармати. «Ще трохи, ще три кроки», — умовляла себе дівчинка, напружуючи останні сили, щоб виволокти ящик на бруствер. І нараз побачила, що снаряди вже не потрібні: гармата розбита. Біля лафета, притиснувшись спиною до гармати і відкинувши назад голову, напівлежали сержант Федір Кустов і зарядник Кузьма Бондаренко. Молоді, сильні, вродливі хлопці. Ще вчора жартували, співали веселих пісень. Запрошували Леру на весілля,

яке мали справити відразу ж після Перемоги. І ось їх немає... Сівши на ящик зі снарядами, опустивши голову на коліна, дівчинка вперше за всю війну гірко заплакала.

— Ой, мамочко, що ж мені робити?! Що мені робити, неню моя? Як же це пережити?! Тихо підійшов капітан Жуков, довго стояв мовчки над Лерою, вдвляючись в обличчя загиблих воїнів. Нарешті, проковтнувши гарячий клубок у горлі, сів поруч з дівчинкою і тихо сказав:

— Ну, негоже гвардійцю сльози лити! За кожного втричі відплачимо! Битимемо, поки не зметемо всіх окупантів з нашої землі. А зараз витри сльози, дочко. Сльозами горю не допоможеш. Ворога треба бити! Бити!

— А що я... без гармати, без своїх... Що я можу зараз? — все ще схлипуючи, дивлячись розгублено на комбата, мовила дівчинка.

— Головне зараз — вивести усіх поранених, — хутко прийняв рішення комбат. — Ось і допоможи санітарам. А там одержимо нові гармати, підберемо гарних хлопців. І вдари-мо по гітлерівцях з усієї сили.

Іван МЕЛЬНИКОВ

ЛЕРА – АРТИЛЕРИСТ

...Поклавши на плащ-палатку, волоком — інакше не змогла б, не вистачило б сил, тягнула Лера поранених. До вечора відправила в госпіталь одинадцять солдат і п'ять офіцерів, серед яких упізнала молоденького лейтенанта, що виступав у них на пристанційній площі. Зробила перев'язку, наклала на стегно шини і, відчувши якесь тепло, що виникло при згадці про рідне селище, дім, маму, обережно поклала лейтенанта на плащ-палатку.

— Чого так дивитесь на мене, лейтенанте? — запитала Лера. — Рана не страшна, до весілля заживе, — додала вона, м'яко посміхнувшись.

— Та я не про те... Алтухово твоє згадав... Ось як довелось нам зустрітися, сіроока. Адже ти — Соколова, чи не так?

— Отже, запам'ятали?

— Тепер не забуду. Шкода, наші дороги розходяться, та, сподіваюсь, ще зустрінемося.

— Зустрінемося у Берліні. Там усі фронтові дороги зйдуться, — засміявшись, пообіцяла Лера.

На світанку фашисти обрушили бомбовий удар на позиції артполку. Був розбитий і КП комбата. Лера кинулася туди. Серед уламків дощок та колод вона знайшла капітана Жукова, нерухомого і закрякваленого. Як могла, наклала джгут, квапливо підсунула під комбата плащ-палатку і, підвівшись на весь зріст, потягнула до полкового медсанбату.

Фашисти помітили санітара, взяли під приціл маленьку постать. Снаряди почали вибухати один за одним, свистіли осколки, двігтіла земля... Коротко й нервово зататакали кулемети, хльостко зацокали кулі. Дим, вогонь, порохові гази й пил застиляли все довкола. У цьому справжньому пеклі Лера втратила орієнтир, не знала вже, в який бік тягти пораненого.

Тоді вона прикрила собою комбата. І так лежала до прибуття санітарів машини. Умовила фельдшера, щоб дозволив супроводжувати командира до госпіталю. А там сказали:

— Багато втратив крові, навряд, чи виживе.

— Він не повинен вмерти, не повинен! Він мусить вижити, візьміть у мене кров, — благала вона хірурга.

...Уже в палаті, опритомнівши і побачивши біля себе Леру, комбат влово посміхнувся:

— Отже, доню, ми тепер рідні по крові.

— Ой, я така рада, що допомогло.

— Ненадовго це, Леро, ненадовго... А взагалі ти молодець! Я представив тебе, Соколова, до нагороди...

Хотів ще щось сказати, але знову знепри-

томнів. Його вдруге повезли в операційну. Через три дні комбата не стало... Лері хотілося плакати, але сліз не було, сося ніби запеклося всередині, і одне бажання охопило її: повернутися на передову і мстити — мстити за комбата, за Ганю Кузнецову, яка недавно загинула в бою, за Федю Кустова і Кузьму Бондаренка, за всіх загиблих однополчан.

...До батареї Лера не доїхала метрів триста. Пам'ятає тільки набридливе виття «месершмітта» і як потім трусонувало машину, як пронизливий біль увійшов у груди, і... вже зовсім без болю, м'яко й повільно вона кудись падає, падає, а верхівки сосен кружляють над нею, кружляють, відлітаючи в блакить неба...

...Майже два місяці дівчинка нічого не чула і не могла говорити. Думала — все, спишуть і край! І не зможе вона, юнариєм Соколова, як мріялося, дійти до Берліна і розписатися на стіні рейхстагу. Та щастя ще раз посміхнулося Лері — хвороба відступила: повернувся слух, вона заговорила і рани зажили. Тут, у госпіталі, знайшла її перша велика нагорода — орден Вітчизняної війни 2-го ступеня за мужність і героїзм, виявлені в боях під Смоленськом, і винос с поля бою

— Навідник Соколова, приймайте гармату! — кризь неймовірний гуркіт почула Лера наказ сержанта Шитра, що замінив убитого командира взводу.

— Єсть прийняти гармату! — відповіла Лера і продовжувала бій, виконуючи одночасно обов'язки навідника і командира гармати. Як тільки на перехрещенні ризок окуляра з'являвся фашистський танк, вона віддавала команду: «Вогонь!», і гармата стріляла по ворогові.

У цьому бою вони підбили ще два «фердинанди» і одного «тигра». Броньована атака гітлерівців захлинулася, і наші піхотинці почали переправу через Дніпро. За цей бій та бойове прикриття переправи навідник гармати гвардії сержант Соколова, яка стала в бою командиром гармати, була нагороджена другим бойовим орденом — Вітчизняної війни 1-го ступеня.

Бої... Скільки їх було? Хіба вела Лера-артилерист ім лік? Та одне знала дівчинка: кожен бій, кожен відступ ворога наближав день Перемоги. Позаду залишилися визволені Воронеж, Курськ, Ніжин, Київ, Тернопіль, Львів... Переступивши державний кордон, ступила юнариєм Лера Соколова на землю Польщі.

Під Краковом зенітний полк затримався на кілька днів. Окопалися, зайняли оборону.

На світанку Лера прокинулася від гучного щелетання солов'їв. Долинала воно з густих заростей квітучого бузку. Лера прислухалася — враз солов'ї заляшали, затюхкали на різні лади свої весняні пісні, не відаючи, що збентежили ними дівчинку. Чи то в передчутті швидкої перемоги, чи то давно занульгувавшись за мирним життям, за тихими вечорами, за запальними піснями дівчат, які жили на кордоні трьох республік — Білорусії, Росії й України — і найчастіше співали українських пісень, але, слухаючи солов'їв, Лера відчувала, як вона сумує за домівкою... Зібралася б їм усім — братам і сестрам, — обняти б маму, показати їй свої фронтові нагороди: глянь, мамо, як хоробро билися твої діти з окупантами, визволяючи землі Росії, України, Білорусії. І нехай не ми, твої діти, а інші сини України вирвали тебе з концтабору, але нам відомо — ти зараз вдома і нетерпляче чекаєш на всіх нас, а ми... ще воюємо. Ось куди дійшла твоя найменша донька, — подумати лишень! — під Краковом слухає пісні польських солов'їв.

...Обстріл позиції 217-го зенітного полку гітлерівці розпочали раптово. Міни лягали настільки щільно, що здавалося, порятунку не знайти серед низькорослого фруктового саду. Враз Лера побачила, що загорілися стелажі зі снарядами. Поблизу стояла не розвантажена машина, повна боєприпасів. Страх охопив дівчинку. Поки когось покличеш, станеться найстрашніше: вибухнуть снаряди. Не роздумуючи, Лера метнулася до стелажів, почала збивати вогонь, засипати ящики піском. Коли в батарейному рівці залишилася останній палаючий ящик, Лера схопила його і помчала до обриву...

Снаряди вибухнули за три метри від обриву... Там і знайшли однополчани дівчинку в напівзгорілому одязі, всю посічену осколками. У польового госпіталі артилеристи принесли Леру на руках.

...Не сумуй, Леро, що не дійшла до Берліна, що закінчилися твої фронтові дороги біля польського міста Кракова. Ти зробила на своїх фронтових дорогах все, що можна зробити у п'ятнадцять дівочих літ. І навіть більше: воювала, як справжній солдат, бо була ним. Твої друзі-однополчани продовжили шлях на Берлін, але тепер з кожним новим залпом по ворогові вони обов'язково додавали: «За нашу Леру вам, прокляті!» Вони пройшли решту шляху без тебе, несучи добру пам'ять про відважного бойового навідника, наймолодшу дівчинку-артилериста 1-го Українського фронту.

* * *

...Кавалер чотирьох орденів і двадцяти медалей, відмінний артилерист, гвардії старший сержант Лера Соколова довго лікувалася у тиловому госпіталі Свердловська. І тільки напередодні Дня Перемоги приїхала до Москви, розшукала тут свою сестру, і вони разом у перший день миру були на Красній площі, радіючи закінченню війни, великій Перемозі, радіючи зустрічі.

Багато років Лера Соколова жила у Москві. Там знайшла своє сімейне щастя... Завез Калерія Петрівна Соколова-Олькіна живе у Сімферополі. У неї донька і два сина. Старший син Олександр — у Мурманську. Він капітан корабля «Ерусалан». І в яких би широтах не перебував Олександр, завжди на день Перемоги надішле телеграму: «Вітаю тебе, мамочко, з Днем Перемоги! Твоім найбільшим святом!» Шлють їй телеграми і однополчани-артилеристи, кличуть у гості, запрошують на зустрічі ветеранів полку.

От тільки куди першій їхать: адже вона була дочкою трьох артилерійських полків, і усі три полки для неї дороги і близькі, в усіх трьох вона залишила часточку свого юного серця...

Р. С. Кілька років тому К. П. Соколової-Олькіної не стало. Ця розповідь — пам'ять про неї...

ЯК ВОНО – ЗНІМАТИ УКРАЇНСЬКЕ КІНО, АБО ІСТОРІЯ СТВОРЕННЯ ФІЛЬМУ "УКРАЇНСЬКА РЕВОЛЮЦІЯ"

«Народ, що не знає своєї історії, є народ сліпців», – таку думку колись висловив Олександр Довженко. Інша мудрість: «Народ, який не знає своєї історії, приречений на її повторення»...

З 5 січня 2011 року авторською групою на чолі з молодим режисером Іваном Канівцем було розпочато роботу над екранізацією спогадів генерал-хорунжого УНР Всеволода Петріва. Документальна стрічка «Українська революція» – це спроба відтворити події не такої вже й далекої минувшини з метою продемонструвати сучасному українцю, як століття тому діди та прадіди здобували своє право на вільне життя.

Всеволод Петрів (у російських джерелах Петров) народився в Києві у родині генерала російської царської армії. Закінчив Київський кадетський корпус (1900), Павлівське вище військово училище в Петербурзі (1902), Николаївську академію Генерального штабу (1910). У березні 1917 року одержав звання полковника. Під час Першої світової війни за бойові заслуги був нагороджений Георгіївською зброєю (24 січня 1917 р. за

бий 27 травня 1915 р.) та всіма орденами – до Святого Володимира III ступеня з мечами та бинтою.

Спогади Петріва описують його участь у Перших Визвольних змаганнях 1917–1921 років і дуже важливі тим, що автор описує не дії керівників держави, а ділиться своїми враженнями про все, що він чув і бачив у ті часи. Завдяки цьому перед нами відкривається велична картина боротьби нашого народу за волю.

Історія, яку розкриває Петрів, ламає міфи про те, що в Україні не було патріотів, що українці не прагнули незалежності. Глибина патріотичних почуттів українців того часу була не меншою, а можливо, і більшою за сьогоднішню.

Достатньо навести один приклад. Український полк, який був самостворений українцями сьомої Туркестанської (російської) дивізії восени 1917 року, був названий іменем кошового Запорозької Січі Костя Гордієнка, який свого часу підтримав гетьмана Мазепу в його боротьбі проти Петра I. Отже, незважаючи на те, що українська історія в Російській імперії була під забороною, українці знали своїх героїв.

Прем'єра першої серії

фільму планувалася на серпень 2011 року, до 20-ї річниці Незалежності, однак вкlastися у зазначений термін не вдалося з об'єктивних причин. На початок серпня стрічка готова лише на 87%, хоча в цей час ми мали завершити постпродакшн фільму.

На цьому слід зупинитися окремо. Вперше в Україні фільм знімався на громадських засадах, без будь-якого офіційного фінансування. Серед багатьох телевізійних каналів в інформаційному просторі України не знайшлося жодного, який би зацікавився «некомерційним проектом».

Тож після кількомісячних спроб знайти хоч один український канал, або просто небайдужого спонсора, авторська група розпочала роботу, своїми силами залучивши друзів, родини і просто однодумців у проект під назвою «Українська революція».

Команда сформувалася ще під час створення фільму «Тризуб Нептуна», що відкрив серіал документальних фільмів про часи української революції. Перший фільм, оснований на реальних спогадах учасників тих подій, розповів про підняття українських прапорів 29 квітня 1918

року на Чорноморській ескадрі і фортеці Севастополю.

До команди увійшли: автор, продюсер і режисер Іван Канівець, виконавчий продюсер Тимур Баротов, адміністратор фільму Руслан Булатнік, звукорежисер і композитор (автор саундтреку) Андрій Пархоменко, монтажер Денис Сатірін, головний оператор Володимир Каштанов, оператори: Світлана Кульчицька, Рустам Ходжієв, Орест Пона, Євген Возняк, Андрій Турянський, Тарас Галишко, Євген Романов і ще багато інших небайдужих людей, які абсолютно безкоштовно допомагали у складній роботі створення історичного документального кіно.

На початку роботи склалися ситуації, коли за дрібні послуги нам виставляли тисячні рахунки, а ознайомившись ближче із змістом фільму, ставали до лав нашої команди. Так, наприклад, під час зйомок у Пирогово (Національний музей народної архітектури та побуту в с. Пирогово) в лютому нам виставили рахунок за надання можливості проведення зйомок на території музею. За кілька днів до нашого звернення росіяни там знімали сцени фільму «Біла гвардія» за М. Булгаковим. Який же подив був у дирекції музею, коли вони дізнались, що наш фільм знімається на громадських засадах і розповідає про історію України. Після цього колектив музею активно надавав допомогу і, незважаючи на мороз -17, нам вдалося за кілька знімальних днів відзняти ключові сцени зими 1917–1918 років. Схожа ситуація склалася на зйомках у музеї «Київська фортеця» і «Шевченківський гай» у Львові. Щира подяка колективам цих музеїв, які долучилися до шляхетної справи відтворення нашої історії.

Однак не все давалося легко. Багато що вимагає і фінансових витрат, які оминати неможливо. Зокрема, пошив уніформи та спорядження тих часів – дуже витратна справа. А ціна за макети зброї коливається від 1400 грн. до 25000 грн. (наприклад, кулемет «Максим»). Вартість оренди трьохдймової гармати часів Першої світової війни

сягає 10000 грн. за один знімальний день.

З огляду на неможливість оминати фінансових витрат, кожен з нас зробив свій особистий внесок і звернувся до небайдужих. Севастопольська організація Спілки офіцерів України на чолі з Василем Касюком першою відгукнулася на важливу справу відтворення історії нашого народу й українського війська зокрема.

Севастопольці Віталій Осадчий, Віталій Рожманов, Дмитро Зубров, Василь Бойко, Андрій Лубенець, Віктор Фірчук та багато інших долучилися до цієї шляхетної справи. Багато було й інших українців, які надавали посильну допомогу в містах, де проводилися зйомки.

Були й цікаві історії, що сталися, коли ми ще тільки намагалися знайти нормальне фінансування проекту. Наприклад, зателефонував один киянин, запропонувавши свої послуги у залученні до фінансування проекту української діаспори. Він також висунув умову: «40% – відкат». Ми знову гречно подякували й сказали, що подумуємо. Так закінчилися спроби знайти фінансування з одного джерела, і фільм став народним...

Презентації фільму відбудуться в Києві, Львові та Севастополі.

Тимур БАРОТОВ, виконавчий продюсер фільму "Українська революція"

УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕНДАР

ВЕРЕСЕНЬ 21

1709 р. — помер Іван Мазепа, український державний і політичний діяч, гетьман Лівобережної України (1687–1704), гетьман Війська Запорозького обох берегів Дніпра (1704–1709), князь Священної Римської Імперії (1707–1709).

Під патронатом московського царя Петра I проводив курс на відновлення козацької держави Війська Запорозького в кордонах часів Хмельниччини. Тривалий час підтримував Московське царство у Північній війні зі Швецією, але 1708 року пе-

О. Потебня

рейшов на бік шведів. Після поразки під Полтавою врятувався у Молдавії. Помер у місті Бендери.

1812 р. — У Криму закладено Нікітський ботанічний сад.

22

1835 р. — народився Олександр Потебня, український мовознавець, філософ, фольклорист, етнограф, літературознавець, педагог, громадський діяч, член-кореспондент Петербурзької АН з 1875 року, член багатьох (у тому числі зарубіжних) наукових товариств. Брат військового та політичного діяча Андрія Потебні. Батько українського ботаніка Андрія Потебні та українського електротехніка Олександра Потебні.

23

Народилися: 1872 р. — Соломія Крушельницька, українська оперна співачка, педагог. Ще за життя Соломія Крушельницька була визнана найвидатнішою співачкою світу. Серед її численних нагород та відзнак, зокрема, звання «Вагнерівська примадонна» XX століття. Співати з нею на одній сцені вважали за честь Енріко Карузо, Тітто Руффо, Федір Шалляпін. Італійський композитор Джакомо Пуччіні подарував співачці свій портрет з написом «Найпрекрасніший і найчарівніший Батерфляй». Успіх С. Крушельницької на оперних сценах

В. Кубійович

світу був успіхом і визнанням української музики й мистецтва.

1900 р. — Володимир Кубійович, український історик, географ, енциклопедист, видавець, громадсько-політичний діяч, організатор видання та головний редактор Енциклопедії українознавства та фундаментальної праці «Географія українських і сумежних земель».

М. Остроградський

24

Народилися: 1801 р. — Михайло Остроградський, український математик і механік. 1894 р. — Роман Купчинський, український поет, прозаїк, журналіст, композитор, критик, громадський діяч.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ № 908/2011

Про присудження Державної премії України імені Олександра Довженка 2011 року

На підставі подання Комітету з Державної премії України імені Олександра Довженка постановляю:

- Присудити Державну премію України імені Олександра Довженка 2011 року кінорежисеру, заслуженому діячу мистецтв України, народному артисту України КОХАНУ Григорію Романовичу та кінорежисеру, лауреату Національної премії України імені Тараса Шевченка, академіку Національної академії мистецтв України, народному артисту України МАЩЕНКУ Миколі Павловичу – за видатний внесок у розвиток українського кіномистецтва.
- Установити на 2011 рік розмір Державної премії України імені Олександра Довженка сто тисяч гривень.

Президент України Віктор ЯНУКОВИЧ

10 вересня 2011 року

Крим - перлина України!

Запрошуємо читачів «Кримської світлиці» взяти участь у фотоконкурсі «Крим - перлина України!». Надсилайте світлини (електронні чи паперові) увічнені вами неповторних кримських краєвидів, культурних та історичних пам'яток, заповідних місць, де просто гріх не побувати кожному громадянину нашої великої держави. Супроводжуйте ваші фото невеличкими коментарями, можна віршованими - чим відгукнулася душа після відвідин нашого сонячного півострова.

Якщо знайдуться спонсори, - автори кращих робіт будуть заохочені ще й матеріально. А поки що давайте усі разом отримувати душевне задоволення від споглядання неповторної української перлини - Криму!

* * *

На фото Олексі Носаненка - Мангуп-Кале - найбільше за площею середньовічне місто-фортеця в Криму, розташоване на Мангупському плато (гора Баба-кая) у Бахчисарайському районі.

СПРАВДІ — ЗЛАТА!

У минулі вихідні в Ялті відбулося урочисте закриття міжнародного фестивалю «Crimea Music Fest». У святковій церемонії взяли участь Голова Верховної Ради АР Крим Володимир Конstantинов, виконуючий обов'язки Постійного Представ-

ника Президента України в АР Крим Віктор Плакіда, члени Президії ВР АРК та уряду автономії.

Головна премія фестивалю (Гран-прі у розмірі 100 тис. доларів) та приз читачських симпатій від журналу «Теленеделя» дісталися Кароліні Сото з Чилі. Перше місце в «Крим Мюзик Фест» завоювала українка Злата Огневич (50 тис. дол.). Її «Адажіо» під час конкурсу світових хітів у другий конкурсний день фестивалю підкорило зал і журі на чолі з Софією Ротару. Їй також було вручено приз преси - «Золотого коника».

Друге місце присуджено конкурсанту з Індії Ніхилу Д'суза (30 тис. дол.), третє - сестрам зі Шрі-Ланки Умаре та Умарі (20 тис. дол.). Крім того, група «Rin'Go» з Казахстану одержала особисту премію Алли Пугачової - «Зірку Алли» (50 тис. дол.), а конкурсантка з Естонії Герлі Парад - спеціальний приз від Верховної Ради АР Крим (у номінації «За яскравість і оригінальність»).

Кароліна Сото

Злата Огневич

ТВОРЧІ КОЛЕКТИВИ КРИМУ ПІДТРИМАЛИ ФЕСТИВАЛЬ

Творчі колективи Криму взяли участь у заходах I Міжнародного музичного фестивалю «Crimea Music Fest». Для участі у фестивальних заходах в кожному регіоні автономії Міністерством культури Автономної Республіки Крим були відібрані найкращі народні та зразкові аматорські колективи і молоді виконавці. Вони виступили перед ялтинцями та гостями міста на сцені, встановленій на центральній площі. Зокрема, в концерті взяли участь народний ансамбль танцю «Учан-Су», театр танцю «Мюзик-сейф» та вихованці народного молодіжного центру сучасної культури та спорту «Ювента» із Сімферополя. Захоплюючі естрадні номери подарували усім присутнім народний зразковий ансамбль танцю «Чорноморочка» та народний ансамбль класичного танцю «Фуєте» Ялтинського центру культури. Також перед присутніми виступили народний ансамбль танцю «Вітерець» Октябрського се-

лищного Будинку культури (Красногвардійський район), народний ансамбль естрадного танцю «ГрандЕкс» Укромненського сільського Будинку культури (Сімферопольський район), народний вокальний ансамбль «Кримчанка» ПрАТ «Кримський Титан» (м. Армянськ), театр-студія естрадної пісні «Мандарин» і ансамбль естрадного танцю «Сіті-Джем» (м. Краснопереконськ), а також вокалістки Вардуй Діланян, Діляра Махмудова і Ганна Табунщикова. Особливою прикрасою свята стали Театр живих скульптур і народний Театр на ходулях Євпаторійського центру дозвілля.

Як зазначила міністр культури Криму Альона Плакіда, представивши свою творчість на одній з найкрасивіших сцен України, кримські колективи показали високий рівень майстерності, професіоналізму і отримали величезне задоволення від причетності до визначної музичної події року.

З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ, «ЧЕРВОНА РУТА» Й «ВОДОГРАЙ»!

На Театральній площі Чернівців у присутності сотень жителів і гостей міста втретє відбулося обласне «Свято української пісні» з нагоди першого виконання пісень Володимира Івасюка «Червона рута» та «Водограй».

Як передає кореспондент УНІАН, мистецька імпреза проводиться у Чернівцях уже втретє і, як зазначають організатори, має успіх у буковинського глядача.

Усіх, хто завітав на «Свято української пісні», привітав перший заступник голови Чернівецької облдержадміністрації Георгій Галиць, який зазначив, що «Червона рута» стала «справжнім брендом, з яким нині Буковина асоціюється в усьому світі».

У вересні 1970 року в Чернівцях у прямому ефірі телепрограми «Камертон доброго настрою» прозвучала прем'єра пісні, яку виконував дует: сам автор Володимир Івасюк і місцева співачка Олена Кузнецова. Путівку в життя пісні дав чернівецький звукорежисер Василь Стріхович.

Свято української пісні з нагоди першого виконання пісень Володимира Івасюка «Червона рута» та «Водограй» має на меті привернути увагу буковинців та гостей краю до найкращих джерел та надбань української естрадної пісні, долучити молодих виконавців до справжньої культури української естрадної пісні.

У нинішньому пісенному святі взяли участь близько 40 учасників - представників молоді, що виконують кращі зразки української пісні, переважна частина з яких - пісні славетної земляки. Місце проведення свята обрано не випадково - саме на Театральній площі міста Чернівці було вперше виконано «Червону руту» і «Водограй».

«У ПОЛІТИЧНОМУ БОКСІ СЛІД БРАТИ ПРИКЛАД З КЛИЧКА І АДАМЕКА...»

Попри значні очікування у Польщі від боксерського поєдинку Віталія Кличка і Томаша Адамека і запевнення самого поляка, що і Давид свого часу переміг Голіафа, дива не сталося. Таким чином польські ЗМІ відреагували на суботній бій свого земляка з українцем, передає власний кореспондент УКРІНФОРМУ.

Зокрема, «Gazeta Wyborcza» пише, що перед боєм Ададек пообіцяв полякам, що дасть їм привід гордитися ним. «Шоправда, поляк борювався мужньо і залишив на рингу частину свого серця, але Кличко не дав йому жодних шансів», - констатує часопис. На шпальтах газети наголошується, що українці весь час контролювали поєдинок, методично завдаючи удари по об-

личчю поляка, а пожалів Адамека суддя, який у десятому раунді перервав двобій, оголошуючи технічний нокаут.

З перших хвилин поєдинку вимальовувалася перевага Віталія, який імпонував своєю поставою, шириною плечей і легкістю у завданні ударів, пише «Gazeta Wyborcza». Явно слабший фізично Ададек не зміг скоротити дистанцію і наблизитися до українця, який вміло присікав усі спроби поляка, зазначає видання.

Дива не сталося: усі раунди були схожими і у кожному з них Кличко-старший мав перевагу, зазначає часопис «Rzeczpospolita». У дев'ятому раунді польські вболівальники мали момент радості. Однак її не приніс Ададек, а українці просто посковзнулися на рингу, пише часопис.

Видання «Dziennik Gazeta Prawna» також підкреслює, що українець був прекрасно підготовлений до бою, впродовж якого впевнено контролював ситуацію і тому захистив чемпіонський пояс. Після другого раунду Ададек почав битися від оборони, після четвертого - обличчя поляка спухло від ударів, а контратака Томаша у п'ятому раунді лише викликала усмішку на обличчі Віталія, звертає увагу газета. Після серії його ударів у десятому раунді італійський рефері зупинив бій, за яким спостерігали 42 тисячі глядачів стадіону у Вроцлаві. Кличко-старший здобув 43-тє перемогу і вдев'яте захистив чемпіонський пояс, поінформувала газета.

Часопис також звернув увагу на заяви обох боксерів на прес-конференції після бою,

де Кличко і Ададек з повагою і симпатією висловлювалися одне про одного.

Боксерський поєдинок Кличко - Ададек не пройшов повз уваги й польського політикуму. В ефірі популярного інформаційного телеканалу tvn24 політики усіх польських парламентських партій також більше уваги звернули не на бій, а на поведінку боксерів після нього.

«Польським політикам слід брати приклад з боксерів, які вміють визнавати свою поразку і

поважати слабшого. Я хотів би, щоб польські політики ставилися одне до одного, як Кличко до Адамека і навпаки», - зауважив депутат Європарламенту Марек Мігальський. Його думку підтримав політик Союзу демократичної Лівиці (SLD) Ришард Каліш, який наголосив, що у «політичному боксі слід брати приклад з Кличка і Адамека, які продемонстрували те, як треба поважати суперника».